

BERG 2015

Bergs krönika 2015

Årgång 72

I årets krönika fortsätter berättelserna om “nya i bygden”. Avsikten är att även kommande år publicera artiklar om inflyttare och hemflyttare. Vi inleder också en artikelserie om bygdens rika föreningsliv.

Under en följd av år har Kerstin Haggren dragit ett stort lass av arbetet med krönikan. Med årets utgåva har en ny redaktion skapats med fyra ledamöter, Marie Fogelström, Maria Richter-Simsek, Torsten Persson och Karl Johan Krantz. Redaktionen ombesörjer att materialet till krönikan kommer fram. Kerstin Haggren kvarstår som teknisk redaktör och skapar en tryckbar produkt. Utan den insatsen skulle krönikans professionella profil inte kunna hållas.

Ett särskilt tack går också till alla som på olika sätt bidragit till krönikan, inte minst med bilder. Det är bland andra Astrid Larsson, Erik Andersson, Martina Haggren, Cecilia Hedstig, Emma Krantz och Renée Henricson.

Berg i april 2016

För redaktionskommittén

Marie Fogelström

Karl Johan Krantz

Torsten Persson

Maria Richter Simsek

Omslagsbild: Veterandag i Holma under Bergveckan.

Sista sidan: Magasin i Holma, sista bilden före flytten. Simon Gate utklädd för äventyrsslinga. Konstnären Maria Ahl Zanier i Berg. Lars-Göran Hedstig ger Hästmannen skjuts. Fika väntar när kommunen har informationsmöte.

Stort kakkalas under Bergveckan. Rekord i både kakor och besökare.

Verksamhetsberättelse

Bergs hembygdsförening sammanfattar verksamheten för 2015.

Styrelsen har under verksamhetsåret bestått av följande ledamöter:

Bengt Göransson, ordförande.

Torsten Persson, sekreterare.

Rolf Svahn, kassör.

Övriga ledamöter: Erik Andersson, Ingrid Johansson, Kennet Johansson, Sara Karlsson, Lars Nyvall, Camilla Olofsson, Ulla Weis.

Suppleanter: Inga-Gun Andersson, Barbro Ahl.

Revisorer: Ewert Ericsson (smk), Filip Karlsson, med Lars-Erik Persson som revisorssuppleant.

Redaktionskommitté, Bergs krönika: Kerstin Haggren (smk), Sune Andersson, Torsten Persson, Maria Richter Simsek; från hösten Marie Fogelström (smk), Karl Johan Krantz.

Arkivansvarig och förmedling av äldre krönikor: Bengt Göransson och Rolf Svahn.

Stugvärdar: Barbro Ahl, Ulla Weis, Karl Heinz Weis.

Gårds- och inventariékommitté: Erik Andersson (smk), Gustav Andersson, Bengt Bengtsson, Folke Johansson, Kennet Johansson, Karl Heinz Weis.

Ledamot i styrelsen för Lilla Björka: Eva Persson.

EU-ansvarig: Bengt Göransson.

Roteombud:

Björka/Herrgården	Barbro Ahl
Ernatorp	Kent Eng
Holma/Ramsås	Stefan Gustafsson
Sandvik/Matkull	Ian Wennerholm/Gun-Britt Pehrsson
Lövhult	Gunnar Larsson
Rösås	Folke Johansson
Hult	Gustaf Andersson
Lädja	Cecilia Hedstig/Bengt Göransson
Hjulatorp	Bertil Johansson

Valberedningen: Karl Johan Krantz (smk), Ewert Ericson, Folke Johansson.

Verksamhet

Under 2013 förlorade hembygdsföreningen två styrelsemedlemmar. Även i år (2015) har hembygdsföreningen förlorat en mycket betydande kraft, nämligen Sune Andersson i Vinninge, som avled under året.

Utgivningen av vår krönika har under åren inte alltid varit problemfri. Två personer som betytt mycket de senaste två decennierna har varit just Sune Andersson och Kerstin Haggren. Kerstin har också velat begränsa sina åtaganden i socknen och önskat få lämna redaktionskommittén. Styrelsen har därför beslutat om en ny organisation. Ett löst sammansatt redaktionsråd har skapats. Rådet sammanträder en gång om året på sensommaren med uppgift är att i första hand komma med idéer och uppslag. En redaktionskommitté på fyra personer (Marie Fogelström och Karl Johan Krantz nyutsedda, Torsten Persson och Maria Richter Simsek kvarstår), ansvarar för innehåll och utgivning. Kerstin Haggren bistår redaktionskommittén som teknisk redaktör.

Styrelsen har under verksamhetsåret, utöver konstituerande sammanträde i samband med årsmötet, haft sex sammanträden.

Våren

Vi startade året med ambitionen att göra en yttre ansiktslyftning av samtliga byggnader i hembygdsparken. Holma bygg anlitas för en del

Växjö manskör besökte Bergs hembygdsgård under Bergveckan.

träarbeten. Vi hade tur med vädret då arbetet startade tidigt på våren i mitten av april. Många deltog i arbetet och det sammanlagda timantalet kan räknas i flera arbetsveckor. Resultatet blev en betydligt fräschare hembygdsgård.

Årsmötet hölls i bygdegården söndagen den 22 mars. Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar med idel omval underhöll Mats Olofsson och Håkan Palm med "Lädja upp och ned".

Valborg firades som traditionen bjuder med vårelld, kyrkokör, kaffeservering och lotteri i samarbete med sockenrådet och Lädja Badplatsförening. Efter en blåsig förmiddag följt av regn blev kvällen vädermässigt mycket bra. Mycket folk, runt 100 personer hade samlats och vårtalare var Bengt Göransson.

Föreningskafé under våren på Lilla Björka har blivit tradition. Hembygdsföreningen står tillsammans med Stiftelsen Gustafs Bjursjö och Bergs skytteförening som arrangörer. Vårt föreningskafé ägde det rum den 10 maj och trots dåligt väder samlades ett 40-tal personer.

Sommaren

Hembygdsgården var öppen hela Bergveckan samt söndagseftermiddagarna från mitten av juli till mitten av augusti.

Vår kväll under Bergveckan har blivit onsdagskvällen. Som vanligt hade vi tur med vädret och betydligt över 100 personer kom för att lyssna på

Många timmars arbete, men resultatet blev fint när hembygdsgården under våren fräschades upp.

Folke Johansson, Ewert Ericsson, Rolf Persson, Erik Andersson, Benny Wernersson och Bertil Johansson pustar en stund under slåttergillet.

ett program som kallades "I denna ljuva sommartid" och var en hyllning till sommaren. De som hyllade var många, Värends spelmansgille, delar av Växjö manskör, Birgitta Jöneteg och Gunnar Carlberg. Den som kom med idén, medverkade, höll ihop och presenterade var Torsten Persson.

Torsdagens program "Det stora kakkalaset" arrangerades i repris med nytt rekord av bakverk och kakätare.

Årets slättergille ägde rum den 24 juli. I år lyckades tolv liar och ett stort antal räfsor klara arbetet på 55 minuter. Det var nytt rekord, men ett par flitiga liemän hade tjuvstartat. Som vanligt var vår slätterorkester på plats och efter avslutat arbete ljöd vällingklockan som signal för intagande av slättergröt, kaffe och smörgås, ordnat av Hults rote (Kerstin Andersson) som hade taget hjälp av Lädja (Britt-Marie Bengtsson) och Lövhult (Ingvor Lundquist).

Sensommar och höst

Årets rotevandring ägde rum den 22 augusti i Lädja västra rote. Vi startade hos Håkan Palm och avslutade vid sågen. Håkan inledde med att berätta om sitt hus, torpet Rydäng, och Lädja snickerimagasin. En mycket uppskattad inledning. Vandrigen fortsatte längs "byagatan", där vi stannade vid olika byggnader som skolan och missionshuset samt bostadshus, där vi blev informerade och informerade varandra. Trots hård konkurrens av födelsedagsfirande i byn samlades ett 20-tal personer.

Under de första dagarna i oktober fortsatte den förnyade torpinventeringen med Lövhults rote (se särskild artikel). Den 17 oktober förberedde vi hembygdgård och trädgård för vintern.

Hembygdsföreningens tack till alla medlemmar, som på något sätt medverkat vid Bergveckan och föreningens arbete, bestod i inbjudan till att besöka Hjärtenholms lantbruksmuseum, där både muséet och kaféet stod till vårt förfogande.

Slutord

I samarbete med stiftelsen Elin Wägners Lilla Björka har vi under året haft besök av ett par större grupper, där vi serverat kaffe, berättat om föreningen och där deltagarna har fått möjlighet se våra samlingar.

Även i år har vi gjort flera stora investeringar men upplever ändå att ekonomin är god och räknar med att kunna fortsätta förbättringsarbetet under 2016 med bland annat en översyn av taken.

Till sist vill styrelsen tacka alla som är medlemmar och på det sättet stödjer hembygdsrörelsen och alla som på olika sätt har lagt ned arbete på hembygdsföreningens verksamhet, några nämnda men ingen glömd.

Bengt Göransson
ordförande

Torsten Persson
sekreterare

Rolf Svahn
kassör

Sörskog - en gårds historia

av Cecilia Zadig

Gården Sörskogs historia innehåller också en släkthistoria. I denna artikel berättar Cecilia Zadig utifrån källmaterial om människor som ägt gården från medeltiden och framåt. Det är också en berättelse om hennes anfäder och anmödrar.

"Jag var tio år när vi flyttade till Sörskog."

Min mor Maj berättade gärna om flytten den 7 februari 1930.

"Det var kallt när vi åkte hästskjuts hela vägen mellan Hulstjö och Sörskog. Vi värmdes fötterna på uppvärmda tegelstenar och var insvepta i stora filtar och fårskinn."

De som var med vid flytten var Maj, som var äldst av de fem syskonen, mor Selma och far Hugo Liljengren. Allan, som var yngst, var sju månader och satt i sin mors famn.

Efter hästekipaget gick Hugos bröder som hade ansvar för att de sju korna Rosa, Vega, Göta, Bellis, Klara, Krona och Netta inte vek av från vägen på de drygt tre milen från Hulstjö utan gick ända fram till ladugården i Sörskog. Bröderna ansvarade också för hölassen som ingick i flytten.

Maj berättade att hon själv och hennes bror Rune hjälpte till med korna. De hoppade av hästskjutsen och motade korna på de ställen där de frestades att vika av från vägen.

"Innan vi kom fram till Sörskog stannade vi till och hälsade på mor-
mor och morfar som bodde i Knapagården i Lädja. Sen åkte vi den sista sträckan fram till Sörskog där moster Alma väntade med varm mat."

Maj berättade om den första natten i nya hemmet och i vilket rum hela familjen sov. Golvet i rummet var nyskurat och fortfarande vått. Jag förstod att flytten hade satt starka spår i minnet och att hon från början trivdes mycket bra i sitt nya hem.

Släktens rötter

När mina morföräldrar Selma och Hugo Liljengren flyttade till mellangården i Sörskog år 1930, återvände släkten efter ett uppehåll på 140 år. Gårdspriserna hade förändrats och Sörskog Mellangård på 57 hektar

Sörskog Mellangård.

köptes på öppen auktion för 30 000 kr.

När jag började att intressera mig för släktforskning för cirka 20 år sedan visste jag inte att vår släkt hade bott i Sörskog långt tillbaka i tiden. Sedan dess har jag tillsammans med erfarna släktforskare som Krister Olofsson och Gudrun Ragnerby, som också har sina rötter i den gamla gården, tolkat ett omfattande material. Jag sammanfattar på några sidor uppgifter från bland annat domboksprotokoll, mantalslängder, husförhörlängder, katekeslängder och tiondelängder.

Utmark till Lädja

Från Gustav Vasas tid och fram till slutet av 1700-talet ägdes hela gården Sörskog i Berg av mina anfäder, den så kallade Sone-släkten. Osämja mellan två bröder var upptakten till att de båda fick penningbrist och tvingades vända sig till långivare som sedan övertog gården. Mer om detta lite senare.

Gården var från början ett stort och sammanhållet hemman men kom från senare delen av 1800-talet, efter klyvningen av hemmanet Sörskog, att mestadels bestå av växelvis två eller tre gårdar.

Sörskog nämns i dokument första gången år 1545 och kallas då "Södraskogh". Redan vid en första anblick på kartan förstår man varför byn fick detta namn. På norra stranden av Lädjasjön ligger Lädja och på södra sidan av sjön ligger Sörskog eller "Södraskogh". Innan det etablerades en gård här kan markerna möjligen ha tjänat som betesutmarker till Lädja. Fornlämningar i Lädjaområdet visar på bebyggelsekontinuitet sedan åtminstone bronsålden.

Gårdens tidigaste historia

Den förste Sone i Sörskog

I mitten på 1500-talet levde en person vid namn "Sone" i Sörskog. Därefter och fram till 1700-talet bar ägarna växelvis namnen Sone Olofsson alternativt Olof Sonesson i sju generationer. Vi kan förmoda att det var far och son i nedstigande led. Den förste kände Sone var länsman under Gustav Vasa åren 1545–48.

Länsmän hade omfattande judiciella uppgifter som innebar en viss ställning. De var statens tjänare och skulle rapportera till kungens fogdar om händelser och uppror i lokalsamhället. Nils Dacke startade upproret på gränsen mellan Småland och Blekinge och fick senare starkt fäste i

Småland. Efter framgångarna firade han nyåret 1542/43 på Kronobergs slott utanför Växjö. Det rådde meningsskiljaktighet i bygderna huruvida man skulle stödja Nils Dacke. De som sympatiserade med Dacke kunde råka illa ut, som exempelvis prästen i Tolg som uppges ha avrättats därför.

"Olaff i Söraskog" – andra generationen av Sonesläkten.

En viktig personhistorisk källa är dokument upprättade av olika skäl, exempelvis skattläggning av gården. Handlingar om Älvsborgs lösen åren 1571 och 1613 är exempel på detta.

De ständiga krigen mot danskarna blev kostsamma för Sverige, som efter frederna fick återlösa Älvsborgs fästning i Göta älv. För att kunna betala första krigsskadeståndet på 150 000 riksdaler silvermynt togs en extra förmögenhetsskatt på tio procent ut av alla undersåtars uppskattade lösöre.

Den särskilda taxeringslängd som upprättades visar att ägaren i Söraskog "Olaff i Söraskog" hade tillgångar i form av djur, koppar och silver. Vid tiden för första Älvsborgs lösen ägde "Olaff i Söraskog" följande enligt längden:

"Silver 7 lod, koppar 3 lispund, stutar 8, kor 14, kvigor om 4 år 4, om 3 år 3, om 2 år 8 om 1 år fem, får 17, svin 18, ston 2 om 15 mark".

"Olaff i Söraskog" brukade och betalade skatt för hela gården Söraskog och kan ha varit ensam ägare av gården. Han dog troligtvis något av de sista åren av 1500-talet. Hans hustru Kerstin betalade enligt tiondelängden det årliga tiondet (kyrklig skatt) för gården åren 1599–1600.

Beskattningslängder och domböcker är viktiga historiska källor. Problem uppstår när handlingarna saknas vilket gäller för Norrvinge härad före 1609. Skälet kan vara danskarnas härjningar under den aktuella tiden.

Tredje generationen av Sonesläkten

Främst i den tredje generationen av Sonesläkten var Sone Olofsson. Han var nämndeman vid Norrvinge häradsting. Han var dessutom länsman och riksdagsman som representant för bönderna i Norrvinge härad vid riksdagarna 1624 och 1625. Perioden var en storhetstid för gården Söraskog och Sone Olofsson som ägde hela Söraskog, hela Holma, halva Bredhult och halva Toragård i Berg. Två generationer senare hade ägandeförhållandena i Söraskog förändrats radikalt. Gårdens ägare var på ekonomiskt obestånd och hade problem att återbetala lånen till långivarna.

När Sone Olofsson dog i hög ålder den 5 januari 1647 var han gift med

Karin Eriksdotter. Som det står i tingsprotokollet: "när han låg på sitt yttersta och av ålder och denna världen mätt och kände sig ingen lång tid hava..." kallade han till sig kyrkoherden som skulle ge honom den sista nattvarden. Dessförinnan ville han ha hjälp med att skriva sitt testamente. Den "gode, Salige Dannemannen Sone i Sörskog" fördelade sina gårdar och sin förmögenhet så att det skulle bli rättvist fördelat mellan de fem barnen och ingen skulle klaga efter hans död. "den eena jcke skulle hafwa något öfwer thet andra att qwida efter hans dödh".

Så blev det dock inte. Två svärsöner ville flera år senare riva upp testamentet. Nämndemännen i häradsrätten tillbakavisade dock kraven och Sones och Karins son Olof fick behålla sin andel av gården.

Fjärde generation av Sonesläkten

Av riksdagsman Sone Olofssons ättlingar tog Olof Sonesson (född 1598, tidigaste dödsår 1683) tog över gården efter föräldrarna och blev nämndeman som sin far. Han ägde förutom Sörskog gårdar i både Lädja och Kråketorp.

År 1654 var alla Olofs syskon utlösta ur gården utom systemen Karin Sonesdotter.

1680 och 1683 skrivs Olof och hans hustru Kerstin i mantalslängderna för Sörskog som "utgamla". Fortfarande hade de inte kommit överens med systemen och hennes make om priset på deras andel i gården.

Två av Olof Sonessons bröder, Jon Sonesson Bergius (1595–ca 1655) och Erik Sonesson Bergius (född 1607), studerade till präst. De kallade sig Bergius som ett tilläggsnamn på latin för att de kom från Berg. Jon studerade i Uppsala och blev sedermera kyrkoherde i Älmeboda.

Femte generationen Sonesläkten

Två av Olof och Kerstin Bengtsdotter många barn tog över var sin halva av Sörskog. De hette Sone och Bengt Olofsson.

Det var särskilt viktigt att gifta in sig i rätt släkt och säkra ägandet över gårdarna. Bengt gifte sig med Kerstin Månsdotter, som kom från en rik familj i Holmesås i Tolg, och det räknades troligen som ett gott parti.

Den 25 maj 1696 var de båda bröderna i häradsrätten gällande Bengt och Kerstins bröllopsnatt, som hustrun inte tillbringade i den äktenskapliga sängen.

Den uteblivna kärleksnatten vid bröllopet är uppe i häradsrätten flera gånger år 1696. Protokollet berättar en dramatisk historia om hur Bengt

Olofsson försöker få klarhet i varför hans hustru Kerstin Månsdotter avvek på bröllopsnatten samt var hon tillbringade nätterna före och efter bröllopet. Kerstin försvarade sig med att inte heller hennes mor tillbringade bröllopsnatten med sin make. Hon redogjorde för hur hon tillbringat nätterna med brudföraren och dennes hustru eller dotter. Natten efter bröllopsnatten uppger Kerstin att hon tillbringade i "stugan" men hon minns inte med vem. Av protokollet från häradsrätten framgår att brodern Sone vittnar och det antyder att det är brodern Sone som skapat osämja mellan Bengt och hans hustru.

Vid samma rättegång lyssnar nämndemännen i Norrvidigare häradsting på Bengt Olofssons svärfar Måns Svensson som beklagar att hans svärson dragit vanära över hans dotter. Man kan utläsa att Kerstin flyttade hem till föräldragården men betänkte sig och flyttade tillbaka till sin man. Hur det än var så fick Bengt och Kerstin flera barn tillsammans.

Sone och Bengt förblev trätobroder och med dem tar Sörskogs historia en ny vändning. Bengt arbetar som dräng hos sin bror Sone under sex år fram till år 1683. Trätobroderarna var båda länsmän i olika tidsperioder och utmärkte sig samtidigt genom att vid flera tillfällen hamna inför tingen i Norrvidinge. Vid hösttinget år 1700 får de en ordentlig tillsägelse av häradsrätten, "en allvarsam förmaning till dessa bröder att vilja avstå med sina ledsamma trätor...". Den som startade nästa fejd hotades med att få böta 20 riksdaler silvermynt. De hade då vid flera tillfällen redan straffats genom att tvingas betala dryga böter.

*Deras liv
dominerades av
ovänskap, tävlan
och trätor inför
häradsting ofta
med dryga böter
som resultat.*

Tvingades sälja

Osämjan ledde fram till att de två bröderna delade upp gården mellan sig. En vackert tecknad konceptkarta över Sörskog från år 1724 visar byn och angränsande hemman. Nu ägdes inte längre Sörskog i andelar av de två bröderna Bengt och Sone utan delas upp i två halvor. Deras liv dominerades av ovänskap, tävlan och trätor inför häradsting ofta med dryga böter som resultat.

Under brödernas ägandeskap uppstod både oenighet om fördelningen av gården och penningbrist. De båda delarna av Sörskog hamnade undan för undan i långivarnas händer fram till år 1790, då Sones barnbarn tillsammans med sin hustru Margareta tvingades sälja sin del av gården och flytta med några av sina barn till ett torp under Tänga Norregård i Åseda.

Därmed försvann denna del av "Sonesläkten" från Sörskog och Berg för att inte återvända förrän år 1930 genom en ättling från en annan släktgren.

Det är genom min anmoder Karin Sonesdotters ättlingar som min släkt kom tillbaka till Sörskog. Karin var mormor till häradshövding Hans Persson i Silkeryd, Asa. Från honom och hans hustru Marta härstammar Selma och Hugo Liljengren.

Nödåren och utvandring

Otto Ek ägare under nödåren

Från år 1790 var Sones del av gården i kris men redan 1779 hade den reducerats och sålts som fyra skattegårdar. Det rådde stor oro bland bönderna i byn med kapitalbrist, ideliga flyttningar, ägarbyten och nödår. 1868 rådde svår torka med missväxt under flera år.

Ägare under nödåren var Otto Ek och hans hustru Carin Månsdotter som ägde hela södra halvan av Sörskog. De sålde gården och utvandrade till Amerika den 28 april 1868. De hade då ägt den i 18 år och gjort flera försök att sälja den.

Otto Ek, född 1816, var soldatson från Lemnhult i Jönköpings län som redan vid 23 års ålder skaffat sig tillräckligt med erfarenheter för att bli rättare och ansvarig för driften av jordbruket på Bergs säteri. Han blir ägare till en del i gården Björka Södergård genom giftermål med änkan Carin Månsdotter. Hon hade då redan sonen Johan Petersson som senare kom att kallas "Eka-Johan".

"Eka-Johan" tog över sydligaste gården

Otto Ek med hustru och deras yngsta dotter Christina utvandrade under nödåren för att aldrig återvända. Han var då 52 år och hustrun 63 år och hade i flera år försökt att sälja gården. År 1862 gjordes en hemmansklyvning och sonen Johan "Eka-Johan" tog över den sydligaste ¼- delen av gården Sörskog. Han flyttade i samband med överlåtelsen tillsammans med sin hustru Marta Svendsdotter till en ny tomt på den sydligaste halvan. Under "Eka-Johans" och Otto Eks tid byggdes ladugårdarna för de två gårdarna samman.

Här växte "Eka-Johans" och Martas sex barn upp och av dessa utvandrade fem till Amerika. De två äldsta sönerna Peter Magnus och Sven Henric återvände från Amerika men hade troligen inte lyckats att tjäna tillräckligt med pengar för att köpa föräldragården. De står antecknade

Norra gården i Sörskog.

Södra gården i Sörskog.

som "obefintliga" i kyrkoboken, vilket betydde att de inte var närvarande vid höstens husförhör och att deras adress var okänd. Sydligaste gården såldes vidare år 1913 och det kommer en ny släkt in i bilden.

1900-talet: Nya ägare på de två södra gårdarna

Bedrägeri och försäljning på sydligaste gården

Familjen som köper sydligaste ¼ del av Sörskog var Gustaf Gylfe, född 1885 och hans hustru Emma. De drev den fram till att ett bedrägeri i samband med en släktings konkurs tvingar fram en försäljning.

Det gällde nu att tjäna pengar för att kunna köpa tillbaka gården. Familjen bosatte sig på Aggarps gård utanför Svedala i Skåne, där Gustaf Gylfe fick anställning som rättare. När familjens flyttlass kom tillbaka till Sörskog 1933, har man med sig Gustafs mor Kristina i en kista. Hon ligger begravd på Bergs kyrkogård.

Nästa ägare kom in i bilden 1951. Henry och Elsa Nilsson ägde den fram till år 1957, då min morbror och moster Rune och Lisa Liljengren köper den sydligaste gården i Sörskog. År 1977 köper man mangårdsbyggnaden och delar av Björka 2:2 och de två gårdarna slås samman. Sönerna Göran och Sören Liljengren drev sedan den utökade gården tills ladugården övertändes och brann ner till grunden. Göran och hans hustru Annika byggde en ny ladugård och drev gården fram till år 2007, då den såldes till en ny ägare Gert-Ove Hansson från Olofström.

Sörskog Mellangården

Vad hände efter nödåren? Till mellangården i Sörskog kom en ny familj år 1875. Anders Olofsson från Håknahult och Stina Maria Andersdotter

bosatte sig där och uppförde den nuvarande mangårdsbyggnaden, sannolikt enligt det årtal, 1866, som står inhugget i en av stenarna i verandan.

Deras barn, tvillingparet Valfrid och Vendla, drev sedan gården fram till 1930, då de sålde den på en öppen auktion i augusti 1929 till mina morföräldrar Hugo och Selma Liljengren.

Norra gården i Sörskog

Den norra halvan av gården i Sörskog tvingades också att säljas. Ättlingarna till trätobrodern Bengt Olofsson som inte kunde betala sina skulder tvingades lösa in sina delar mot pengar och betala av skulderna till långivarna.

Från ca år 1820 har den norra gården stabilare ägandeförhållanden än den södra halvan och har förblivit en enhet på ½ mantal. I mitten av 1800-talet byggdes den nuvarande mangårdsbyggnaden. Då byggkostnaden blev för stor tvingades de dåvarande ägarna att sälja och bosätta sig i en mindre byggnad på andra sidan Lädjasjön. Därefter kom den nuvarande ägarsläkten in i bilden.

Släkten kommer tillbaka 1930 och nu till Sörskog Mellangård

Min morbror Allan Liljengren var bara sju månader när familjen kom till sin nya gård Sörskog en kall februaridag 1930. Och han är den ende av syskonen som fortfarande lever. Allan växte upp och arbetade på gården ända fram till 1969 då mormor Selma dött. Då skaffade han sig arbete, lägenhet i Växjö och gifte sig.

Ägarna till de två gårdarna på den sydliga halvan av Sörskog har sambrukat i flera ägarled. Detsamma gällde när Rune flyttade hem och köpte den sydligaste delen. Man kunde då investera i jordbruksmaskiner tillsammans och ta uppdrag för andra bönder.

Vi köpte Sörskog Mellangård

Efter morfar Hugo Liljengren död år 1975 fick jag möjlighet att köpa Sörskog Mellangård tillsammans med min man Lennart av min mor Maj och hennes syskon.

Vi har inte bosatt oss på gården utan har haft dubbel bosättning och har fortsatt att försörja oss i Stockholm. Vi är därmed de första ägarna som inte bott där permanent. Jag har hela livet haft en särskild relation till gården, där jag föddes i norra rummet på andra våningen år 1946. Relationen till mormor, morfar och min morbror Allan har varit viktig under

min uppväxt och de blev en fast punkt i synnerhet då min far dog när jag var tolv år.

Vi har ägnat mycket tid åt att undan för undan renovera huset som inte hade förändrats på 100 år. Vår målsättning har varit att behålla så mycket som möjligt av den gamla utformningen. När den nya ladugården uppfördes igen 1987 var det på exakt samma plats som den nedbrunna.

Lennart har renoverat den gamla boden och gjort om den till en silversmedja, där han mycket gärna sitter och gör sina smycken i silver och brons. Särskilt under den årliga Bergveckan bjuder vi in besökare till den gamla boden. Kroken finns fortfarande kvar i takbjälken, där man hängde den slakade julgrisen efter att den rakats, tvättats och skurits upp. Boden har tidigare använts som snickarbod, skomakarverkstad och bryggghus med byckar. Jag har också fått berättat att boden användes när någon på gården dött. Den döde fick "stå lik" i boden i väntan på att tas om hand och föras fram till kyrkan för gravsättning.

Efter att familjen utökats med barnbarn uppförde vi 2015 ett extra boningshus på samma plats, där Sörskogs ursprungliga bosättning förmodligen låg. En gammal entrésten har legat kvar på platsen och har pekats ut vid flera ägarskiften för nya ägare till gården. Troligen låg entréstenen framför den pardörr från 1700-talet som finns bevarad och som nu kommer att förvaras i det nya huset. På så sätt förenas det gamla och det nya.

Fotnot: Denna artikel är resultatet av flera års arbete. Uppgifter i denna sammanställning av släktforskning kommer från bland annat tingsprotokoll, husförhörlängder, katekeslängder, tiondedelslängder, lantmåteriförhandlingar, köpebrev, historiska kartor, laga skiftesprotokoll. Material har tagits fram av följande släktforskare som har anor från Sörskog Gudrun Ragnerby och Krister Olofsson och de har också varit samtalspartners för sammanställningen.

Gudrun Ragnerby, Korsberga som bl a läst gamla tingsrättsprotokoll från 1600- och 1700- talen.

Krister Olofsson, Lund som gjort värdefull släktforskning i Berg.

Vi står i tacksamhetsskuld till Åke Stern som bidragit med värdefullt material om Sörskogs och Bergs historia.

Bengt Jonasson, Ryssby som fördjupat sig i gårdens historia under 1700- och 1800-talet och har varit en viktig samtalspartner.

Inge Ledje, som härstammar från Lädja har bidragit med viktigt material om Lädja och Bergs historia.

Sist men inte minst har avgörande material tagits fram av hembygdsforskaren Sune Andersson, Vinninge som skrivit om gårdarnas historia i Berg.

Ny i byn

Lädja var en by bland många andra när den första vågen av inflyttare anlände. Det var vid 1970-talets början som de första pionjärerna slog sig ner. De flesta nya var stadsbor och i Lädja var det genuin bondemiljö. Hur var det att komma ny till byn? I årets krönika berättar några av inflyttarna om de första åren, om mottagandet och hur relationerna med den "gamla" befolkningen utvecklades. 70-talisterna i Lädja var dock inte de sista som flyttade in. Därefter har nya vågor med inflyttare kommit till Berg – dem skall vi berätta om i kommande krönikor.

"Att komma som stadsbo till en by på landet är inte helt lätt"

av Torsten Persson

Vi flyttade in i Sjögården i Lädja på kvällen 22 december 1973. Det var lerigt, regnade och flyttbilen fastnade i leran och körde sedan ner staketet. Senare på kvällen kom Cenneth Quicks jakthund som sprungit bort sig och flyttade in till oss, tillsammans med flyttlass och tre barn. Så vi fick en flygande start.

Det var tur och envishet som gjorde att vi råkade komma till Lädja. Jag hade fått jobb i Växjö men vi ville inte bo i ett villaområde – vi ville ha luft omkring oss. Jag ringde mäklaren en fredagseftermiddag, efter jobbet. Nä, han hade inte fått in något – bara en gammal mangårdsbyggnad i en by som hette Lädja. Där bor vi nu.

Med drygt 40 år i byn har vi sett förändringarna. Furuledet har fått ett antal överhalningar – breddats och fått allt bättre beläggning. Detsamma gäller vägen genom och runt byn – under höstar och vintrar var vägarna rent eländiga, med djupa hjulspår och gropar i marken. Innan Gudrun kom och satte fart på Eon var elförsörjningen ett stående elände, med ständiga avbrott. Propparna rök i ett, särskilt när sågen drog igång för dagen. Äntligen blev så ledningarna nedgrävda och därefter blev det bättre med elen. Samtidigt passade man på att dra bredband.

Vi har sett mer. Husen har rustats upp, målats, fått bättre isolering, nya

Camilla, Emilie, Lotta i Sjögården, midsommarafton 1974.

tak och snygga staket – och välskötta trädgårdar. Men det finns minus också, dock inte av människohand. Slyet har brett ut sig och vuxit – särskilt ser vi det längs Furuledet. Tappra försök har gjorts att hålla efter det, men det är evighetsjobb. Vi har sett hur sågen successivt utvecklades, och senare avvecklades. Vi har sett hagarna fulla med kor och bråkande får, men vi har också sett hur den ene bonden efter den andre försvunnit. Vi har sett hur byn föryngrats, med en rad barnfamiljer.

Att komma som stadsbo till en by på landet är inte helt lätt, särskilt när man inte känner folk och vet var man hittar hjälp när det blir trassel med el, vatten och avlopp. Eller när bilen inte vill starta på morgonen. Folket var vänliga men avvaktande och ville veta först vad det var för några som flyttat in. Det hjälpte att vi hade tre små flickor – barn är pålitliga ”dörröppnare”. Vi visste det inte då, men vi barnfamiljer som lade 200 kronor i en pott – var det 1975? – för att snygga upp badstranden och startade Badplatsföreningen, skapade samtidigt det som blev kittet i byn – för både oss, infödda bybor och de som flyttat in efter oss.

Jo, nog kommer vi att stanna kvar. Vi flytt’ int’ – efter drygt 40 år har vi hela vårt sociala liv och vårt kontaktnät här. Nu känner vi folk och är kända av folk, nu vet vi var hjälp finns om det skulle behövas, nu är vi med och hjälper till med det som vi är bra på när det gäller att hjälpa till utveckla byn. Det tog sin tid men nu vi känner oss som Lädjabor.

Vårbruk med Olle Pettersson vid dragstången och Olle Åström vid ådret.

"Vi kom som främmande invandrare och togs emot som välkomna nybyggare"

av Bibban och Olle Åström

"Villafastighet 35 km norr om Växjö säljes. Vacker tomt 1.670 kvm beväxt med fruktträd. 8 rum o kök, bottenvåning nyrenov. Vatten, avlopp, wc, elvärme, egen brunn, större uthusbyggnad med garage. Lämplig som året runt eller fritidsbostad. Trakten är berömd för sin vackra natur. Närmare upplysningar genom ägaren 0472/75071 eller undertecknad.

Ture Averskog "

Ytterligare en husannons – vi hade kört åtskilliga mil genom den småländska landsbygden för att beskåda röda stugor med vita knutar. Vi var ständigt på jakt efter drömstället, ett renoveringsobjekt som var vackert beläget med uppvuxen trädgård och viktigast av allt med en sidobyggnad som kunde inredas till snickarverkstad.

Den här annonsen blev riktigt intressant när det visade sig att huset låg i Lädja, en by som vi hade besökt ett år tidigare, då vi var inbjudna

Växtfärgning
i byn.

till fårfest på Hinsekind. Det var inte enbart det natursköna läget och den storslagna utsikten som hade satt sig i minnet, utan också den glada, avspända och vänliga atmosfären i umgänget mellan barn och vuxna.

Den 15 augusti 1976 åkte Olle som kommer från Västerbotten och jag som kommer från Blekinge tillsammans med barnen Anna och David för att inspektera ännu ett landsbygdshus i Småland. Vi hade dragits till detta landskap av arbete och universitetsstudier. Vi hade dragits till Lädja av underbara människors gästfrihet på Hinsekind. Vår svarta Peugeot 404 letade sig uppför den slingrande grusvägen kantad av rödvita stugor, stenmurar och åkrar. Den långa lädjabacken tog oss till ett stort ljusgrönt hus med mörkt gröna knutar och där låg den – den stora uthusbyggnaden med sex gröna dörrar och lika många inredningsmöjligheter.

Positiva vibrationer

Vid grindstolparna radade åtta brevlådor upp sig, varav en var Postverkets stora gula. Här signalerades mötesplats. Mycket riktigt – ägaren Einar Andersson berättade att det här hade varit byns lanthandel under många år. Huset byggdes 1928 av byggmästare John Persson vars hustru Agda drev lanthandel till 1954 då huset såldes och John och Agda flyttade in i sin nybyggda fastighet strax norr om affären. John Johansson köpte nu stället och hustrun Maja fortsatte att driva affären till 1964. Då köpte Einar Andersson fastigheten och blev lädjabo tillsammans med hustrun

Elna. Efter tolv år i byn och efter Elnas bortgång skulle livet nu för Einar gå vidare utifrån en lägenhet i Lammhult och Brodsagård 6:13 skulle åter byta ägare.

De nya ägarna blev vi. Vi hade positiva vibrationer redan innan och det kändes bara bättre och bättre när vi från trädgården blickade ut över åkern, skogen, sjön och kyrkan i Berg. Läget med vyn över det kuperade landskapet gav oss en känsla av Norrland i miniatyr. Här fanns luft, plats och fina utsikter för ett positivt landsbygdsliv.

Den 23 oktober 1976 flyttade vi in på Solhälla, som fastigheten också benämns. Redan i september hade vi fått tillträde till verkstaden som låg i uthusets västra del. Här kom flitens lampa att lysa under kvällar och nätter flera år framöver. En Snickar-Lasses-Vilhelms-Olas-Svens-Olle från Skellefteå inledde sitt första egna hemprojekt och jag, uppvuxen på ett snickeri i Rödeby, assisterade som hantlangare. Särskilt intressant blev det arbetet, när jag upptäckte hur mycket vi tjänade på varje listmeter som vi fräste, när maskinen gick för högarv under mörka nattimmar. Vid sidan om ordinarie arbeten kunde vi totalrenovera och sätta en personlig prägel på vårt nya hem. Med virke från lädjasågen skapade vi en typisk 70-talsinredning. Småländsk furu överallt. Och den finns kvar, den gulnade furun. Frågan är om den är gammalmodig och trist eller nymodig och trendig.

Grannar i gemenskap

Som alldeles färska lädjabor fick vi uppleva den gamla seden med flyttgröt till nyinflyttade. Ett litet gäng, som representerade den nybildade Lädja badplatsförening, välkomnade oss med gröt, smörgåsar och lyckönskningar och vi fick ett utsökt tillfälle att under lättsamma former bekanta oss med varandra. Det är ett mycket positivt minne och en tradition som föreningen försökt hålla vid liv under åren som gått sedan dess. Ja, badplatsföreningen spelar en betydande roll för alla som invandrar till Lädja. De gemensamma aktiviteterna, som är fördelade över hela året, ger oss möjlighet att lära känna varandra, unga och gamla tillsammans, och att vara delaktiga och trygga i vad som händer och sker.

Gårdsgrannar kom också gående med flyttgröt. Redan från första stund kände vi oss välkomnade och inbjudna till en god grannsämja. Barn har lekt, vuxna har arbetat, festat eller bara varit tillsammans och levt sida vid sida. Nere hos Ebba, Bengt, Arne och Olle stod alltid dörren öppen. Ebba var som en extramor för oss. Hon lärde oss att salta in skinkan och att göra kalvdans. Hon tog oss med på husförhör och informerade om

rotekvinnors plikt att medtaga förning. Hon tog emot David efter skolan och ofta serverade hon honom bruna bönor, som var hans älsklingsrätt. Hon ringde upp när det vankades våfflor. Vilken oerhörd ynnest det var, att få ha denna varma, starka kvinna vid sin sida.

Lyckliga omständigheter gjorde att vi kunde slå ner våra bopålar i Lädja by. Vi kom som främmande invandrare och togs emot som välkomna nybyggare och kände oss snart som likvärdiga lädjabor. Varför har vi då så starkt positiva tankar om livet i byn? Vi känner att förhållningssättet människor emellan karaktäriseras av att man ger och tar, att man hjälper och ber om hjälp, att man gärna firar, festar, skapar och arbetar tillsammans. Vi tror också att den granna trakten absolut har en positiv inverkan på hur vi förhåller oss till varandra. Det känns som om man aldrig skulle vilja lämna denna härliga plats på jorden och vem vet – kanske finns det fler än vi som funderar över möjligheten att skapa en liten, vacker, lugn och lummig askelund för den som alltid vill stanna i Lädja.

"Vi såg det som ett projekt för ett tänkbart sommarboende med vissa utvecklingsmöjligheter."

av Bengt Göransson och Bette Wahlberg

Läsåret 1970/71 arbetade jag (Bengt) som lärare och skolledare i Sol-lentuna kommun. Bette gick på lärarhögskolan i Stockholm med praktikplacering i Huddinge. Vi bodde i en tjänstelägenhet på sjätte våningen i Edsberg. Ingen av oss hade någon erfarenhet av landsbygden men det fanns en romantisk syn på livet på landet. Vi kunde inte kalla oss några "grönåvågare" men en längtan efter äppelträd, kräftfiske, skogspromenader och att få skapa något med händerna, fanns hos oss båda. I första hand var vi ute efter ett sommarboende men det skulle gärna kunna utvecklas till ett permanentboende.

I dag vet vi inte varför vi föll för Trulsagård, Lädja. Vi hade aldrig varit i Bergs socken eller inte ens i Växjö. Den här delen av Småland var ny för oss. Trulsagård hade varit till salu några år och priset var nu sänkt och vi såg det som överkomligt.

Gården hade anor som nämndemansgård och då Robert i Trulsagård, ogift och utan barn dog 1951, såldes gården på auktion. Grannen Uno Bengtsson köpte gården. Han menade att det var hans bästa affär. Skogspriserna steg mycket (Koreainflationen) och han kunde sälja skog för lika mycket som han betalat för gården. Huvudbyggnaden med ladugård och uthus avstyckades 1952 och såldes då som sommarbostad. Men sedan den ägaren skaffat sig en ny sommarbostad närmare Göteborg hade huset stått tomt några år.

En enda inspektion

Vårt första möte med Trulsagård var inte någon "visning" utan vi tog en hastig rundtur kring huset själva. Därefter knackade vi på i grannhuset och träffade Sigrid (Saras mamma) som underrättade oss om att vi kunde åka till "Elsa i Tors" och få en nyckel till huset. Sagt och gjort; vi letade oss fram till Elsa, som följde med oss tillbaka, och släppte in oss i huset. Jag vill inte säga att vi föll pladask men vi såg det som ett projekt för ett tänkbart sommarboende med vissa utvecklingsmöjligheter. Detta var vår enda inspektion och affären gjordes upp med hjälp av fullmakt av jordbrukskassan i Lammhult. I dag kan vi inte förstå hur vi vågade, men vi har aldrig ångrat affären.

Så fort skolan slutat sommaren 1971 lånade vi en pickup och körde till Småland. Det som mötte oss var en trädgård som inte hade skötts på flera år och full av hundkex. Inne i huset hade mössen fått härja fritt. Reparationsbehovet var mycket stort och min okunskap var stor men viljan fanns. Jag hade ingen praktisk bakgrund och ägde bara de vanligaste enkla verktygen. Att kunna hantera en motorsåg var helt otänkbart. Vi hade inga pengar, så nödvändiga reparationsarbeten måste göras av egen kraft. Jag vet att jag då hade en önskan att ha någon kunnig person som satt i trädgården och kunde tala om hur jag skulle göra. Särskilt gällde det taket på ladugården, Lasse "på Sågen" försökte förklara för mig hur jag skulle göra men jag begrep inte vad han menade så än idag är taket mycket vågigt. Min första snickare Gustav Hörberg i Ernatorp kom på cykel med en sockerlåda på pakethållaren. I den fanns ett litet antal verktyg bland annat en kofot, en hammare, en yxa, stämjärn och en såg som filades varje

Bette och Anna packar in sig i Saaben.

kväll. Inget elverktyg. Sedan har många snickare avlöst varandra och jag har själv blivit betydligt kunnigare. Det finns inte en vägg, tak eller golv som inte har varit utsatt för påverkan, inte bara en gång utan flera gånger.

Veckopendlade i tre terminer

Vi räknade snart med att bli permanentboende och vi sade upp vår lägenhet i Edsberg. Jag sökte tjänstledigt för studier från min tjänst och Bette var klar på lärarhögskolan men hade ingen fast tjänst. Läsåret 72/73 studerade jag på Växjö högskola men ägnade all fritid åt renovering. Bette började arbeta som tolk i Alvesta. Det var ont om lärartjänster så jag fick återvända till Sollentuna och veckopendlade tre terminer. Våren 1975 skulle vårt första barn födas och då blev även jag permanentboende på Trulsagård. Bette hade bott själv under veckorna några terminer.

Det som från början var ett femårsprojekt har blivit ett 40-års projekt och är ännu inte avslutat. Det ena projektet efter det andra har avlöst varandra. Trulsagård har omväxlande varit permanent- eller sommarbostad,

Systrarna Kajsa och Bette Wahlberg besöker familjedasset.

men det har aldrig varit aktuellt att sälja. I dag kallar vi Trulsagård vår huvudbostad även om vi också har annat boende.

Lädja badplatsförening

En anledning till att vi "nyinflyttade" så snabbt kände oss som Lädjabor var gemenskapen i Lädja badplatsförening, en förening som startade 1974 med syfte att iordningställa en badplats men som hela tiden genomförde nya aktiviteter. Här uppstod en vänskap och samhörighet mellan gamla Lädjabor och inflyttande.

Hos männen uppstod en arbetsgemenskap då mycket skulle fixas av olika slag; resor, gårdsvandringar och icke minst Lädjautställningen. Växtfärgning, bildvävning och korgflätning var andra aktiviteter som framförallt lockade kvinnorna. Det fanns också många barn i samma ålder. Tennis spelade vi på den asfalterade ytan vid sågen och en fotbollsplan iordningsställdes. Samhörigheten i Badplatsföreningen gjorde dock att vi inte engagerade oss så mycket i övriga delar av socknen, vi blev oss själva nock. I och med att Lädjautställningen blev en del av Bergveckan vidgades vår horisont.

"Vi var nygifta, hade jobb och eget hus. Då behövdes inte så mycket mer!"

av Catharina och Cenneth Quick

Efter förlovning på vårbalen vid Kunglig Hallands regemente valborgsmässoafton 1970 hade Catharina (Cinna) och jag bestämt oss för gemensam framtid så snart det var möjligt. Det gällde nu att hitta boplatz där vi båda hade jobb inom räckhåll och kunde trivas. Ett alternativ blev Bergäng i Lädja på inrådan av mäklaren på Rydbeck's i Växjö, Ulf Carlsson. Vi träffades här en regnig pingstdag och på tio minuter hade vi bestämt oss. Vi tyckte vi hade hittat vad vi sökte. Bra hus som var väl i ordning och en helt underbar natur i en väldigt vacker bygd. Läget uppe på kanten av "Bockaberget" var magnifikt.

Den 8 augusti gifte vi oss i slottskapellet på Krigsskolan Karlberg och den 10 augusti landade vi på gårdsplanen med allt vad vi ägde. Det vill säga var sin Saab lastad med det som funnits i Cinnas singelboende i Linköping och i min ungarlslya i Halmstad. Korthårstaxen Pia var också med från Linköping. Första middagen åt vi liggandes på varsin madrass framför brasan i vardagsrummet. Bordsduken var en av arméns handdukar. I övrigt var huset tomt på det mesta. Men vi njöt ändå! Vi var ju i vårt eget hem!

Pionjärer i bondbyn

Vi var helt utan anknytning till vare sig Lädja eller ens Småland. Men Cinna hade jobb på lasarettet i Växjö och jag skulle börja som bataljonsadjutant vid Kunglig Kronobergs regemente. Vi var nygifta, hade jobb och eget hus. Då behövdes inte så mycket mer!

Vi kunde konstatera att vi var pionjärer i gammal och trygg bondeby. Vi blev väl mottagna av Lädjaborna trots att vi egentligen inte alls passade in i byabilden. Vi var rätt mycket yngre än nästan alla andra. Vi var inte släkt eller ens bekant med en enda bybo. 1970 var nästan alla ladjabor skogs- och/eller lantbrukare eller hade varit det. Vi ägde inte ett hektar mantalsatt jord. Vi arbetade inte i byn eller ens i dess omedelbara närhet. Huvuddelen av vårt sociala umgänge var länge utanför Lädja. Vi hade kvar våra ungdomsvänner runt om i Sverige. Övrigt umgängeskrets

fanns mestadels bland arbetskamraterna i växjötrakterna. Ändå trivdes vi jättebra. Det har alltid varit lätt att umgås i olika generationer i Lädja. Vi kom att få mycket glädje och stöd av lädjaborna trots åldersskillnaderna. Socknens föreningsliv medförde många goda kontakter och härliga aktiviteter. Skytteföreningen, sportskytteklubben, sockenrådet och jaktlagen var ingångar till mycken gemenskap. Särskilt starkt blev umgänget med "Träpatronen" Gustav och hans hustru Selma Hörberg, Elis Pettersson och Stig Lundqvist i Backagårdarna och släkten Holm i Norregård.

Ändå alltid "inflyttingar"

Efterhand var det fler yngre familjer som upptäckte Lädja och en märkbar förändring för oss blev när Lädja Badplatsförening bildades 1975. Vi upptäckte varandra på ett annorlunda sätt än tidigare. Det började också komma barn nästan på löpande band. Barnen och badplatsföreningen blev rejäl tändvätska för umgänget mellan många bybor. Midsommar på Hinsekind med fika, musik och dans kring stång, sillamiddag på logen och sedan dans till lokal orkester (där pappa lärde dotter att dansa bugg!), badplatsen på sommaren, ljusstöpning i byskolan, Lädjautställningen, badplatsföreningens årsmöten med många lokala tillbehör och väldigt mycket mera som stärkte såväl sammanhållning som trivsel.

Så småningom fick även "torpare och backstugesittare" inbjudan till byns åldermansgille och det är nu utvecklat till en av byns årliga höjdare. Trots inbjudan så är det dock, ännu så länge, inga damer vid denna illustra tillställning. Men det kanske är lika bra...?

I en sådan by som Lädja var det år 1970 inte självklart att man som "inflytting" skulle bli betraktad som äkta bybo. Det låg nära till hands att man var en som "ville tränga sig på". Cinna och jag förstod att några av den äldre generationen aldrig skulle betrakta oss som "Läabor" men att vi ändå skulle bli accepterade som "inflyttingar". Däremot var våra barn, Johan och Maria, självklart, "Läaboar"! De var ju födda i byn!

Men man behöver ju inte ha släkten i byn för att känna sig hemma här. Nu är vi själva bland byns äldsta och vi välkomnar alla som flyttar hit oavsett deras skäl eller släktförhållanden. Alla som bosätter sig i Lädja är förtjänta av att bli betraktade som "redia Läaboar"!

Fin fisk i fiskevårdsområdet

av Torsten Persson

1987 bildades Bergsjöns m fl sjöar fiskevårdsförening vars uppgift enligt stadgarna var att samordna fisket och fiskevården. Föreningen, vars geografiska område omfattar sjöar mellan Helgasjön i söder och Bråtasjön i norr, har idag ca 170 medlemmar.

Pelle Jonsson bor med familj på gården Yxnanäs och har varit sekreterare i föreningen en lång rad av år. Han är rätt man att fråga om när och varför föreningen bildades. Och inte minst vad föreningen har för uppgift.

Det började på 1980-talet, berättar Pelle, när det beslöts landet över att reda ut andelarna, det vill säga vilka gårdar som har fiskerätt i sjöarna och hur stor andel. Hur stor andel en gård fick bestämdes i procent och hade oftast att göra med gårdens storlek. Procenttalet, som kunde vara så litet som 0,7 eller 2,4 procent, var en form av röstetal som användes vid de kommande årliga stämmorna i de blivande fiskevårdsföreningarna. Eller sagt på annat sätt: procenttalet visade hur stort inflytande man hade när frågor skulle avgöras.

Fiskevårdsföreningen bildad

Sålunda bildades 1987 "Bergsjöns m fl sjöar fiskevårdsförening" och har idag runt 170 medlemmar. Föreningens geografiska område omfattar sjöar mellan Helgasjön i söder och Bråtasjön i norr. I stadgarna står föreningens uppgift angivet: "...samordna fisket och fiskevården; främja fiskerättsägarernas intressen samt sälja fiskekort till allmänheten".

Det bör påpekas att föreningen är sin egen och inte underställd någon myndighet. Man har sin egen styrelse som väljs vid den årliga stämman, där fiskerättsinnehavare deltar. Men det finns ingen reguljär verksamhet i form av provfiske eller vattenprover eller liknande. Däremot rapporteras givetvis informellt man och man emellan observationer man som fiskare har gjort, vad gäller tillgång och storlek på fisk och kräftor.

Fina fiskesjöar

En intressant fråga är förstås: är det bra fiskevatten i föreningens område? Ja, säger, Pelle, de är näringsrika men oftast rena sjöar, och bra fiskesjöar

Gösen har kommit till Lädjasjön. En angenäm matfisk som ökat

Röd, men inte kokt. En av Pelle Jonssons märkligare fångster. Men han har även fångat blå och gröna kräftor.

vad gäller tillgång och storlek. Grova abborrar utmärker många av sjöarna, och med "grova" menas upp till 1,5 kg.

Kräftpesten slog till

En händelse berättar Pelle om – den stora katastrofen pingstafton 1995. Då, berättar Pelle, gick hans svärfar ner till Bergsjön för att fiska. Vad han såg då ville han aldrig behöva se fler gånger, har han sagt. Vad hade hänt? Jo, kräftpesten hade slagit till med förödande kraft. Hela stranden var täckt med döda flodkräftor – de låg i drivor vid strandkanten. Efter tre dagar var Bergsjön tömd på flodkräftor, som efter några dagar hade lösts upp och flutit iväg. Det var en katastrof på många sätt, inte minst ekonomiskt. Det var också den enda gång som det hade kallats till extrastämma inom föreningen. Där fattades, efter enligt uppgift hårda diskussioner, beslut om att plantera in signalkräftor. Sålunda planterades under 1996 in exakt 4170 signalkräftor.

Två år senare fiskades signalkräftor för första gången och resultatet var överväldigande – man kunde känka hem hinka-, för att inte säga badkarsvis om man haft badkar tillgängliga. Nu är kräftbeståndet återställt med råge. Framtiden för signalkräftorna är dock inte helt problemfri: ibland ser man pesttecken på fångade signalkräftor.

Kräftfisket är viktigt på många sätt men Pelle, som säger sig ha fångat många tusentals kräftor genom åren minns ändå några märkligheter. Han har fångat blå och gröna kräftor men bara två gånger har han fångat en röd kräfta – en syns på bilden. Hade den legat bland nykokta hade man inte sett skillnaden, säger Pelle.

Gösen den nya matfischen

Till slut en sak till som vill Pelle få framfört. Gösen, som funnits i andra föreningars sjöar, har dykt upp i Bergs fiskevårdsförenings sjöar. Första gången den sågs var i Lädjasjön, troligen 2008. Hur den kom dit? Vet inte riktigt, säger Pelle men någon har kanske släppt i den. Nu finns den i rätt riklig mängd och är ju en ypperlig matfisk, långt bättre än laxen som man snart blir trött på. Och rejält stora, på flera kilo blir de också.

– Om det är positivt eller inte vet vi inte ännu, säger Pelle, och heller inte hur de kan komma att påverka det "vanliga" beståndet med kräftor och gäddor och abborrar.

Och så visar Pelle avslutningsvis en bild som bör göra alla sportfiskare glada: en nyfångad gös av angenäm storlek.

Förskolan i Bergslund 25 år

av Maria Ericsson

Förskola och bygdegård i symbios. Det blev ett sällsynt lyckat arrangemang för hela bygden. Nu har Bergslunds föräldra-kooperativ fyllt 25 år. Föreståndare Maria Ericsson berättar.

1 oktober 1990 togs de första barnen emot för inskolning på Bergslunds föräldrakooperativ. Det betyder att kooperativet nu har firat 25 år. Ni som var med och startade kooperativet hade nog aldrig vågat hoppats att det skulle bli verklighet. En del är sig likt från då, men mycket har förändrats. Två av personalen jobbar fortfarande kvar och fick på 25-årsfesten den 3 oktober ta emot "guldlocka", presentkort på smycke.

1998 fick alla Sveriges förskolor en läroplan och därmed försvann "dagis". Barnen i Berg fick hädanefter gå på en förskola. Många av er tycker nog fortfarande att "dagis" ligger bekvämare i munnen och använder gärna det, trots att det gått över 15 år sedan begreppet försvann.

Föräldrar till barnen på Bergslund gör fortfarande föräldrainsats bland annat som personalresurs i barngrupp eller kök.

Under de senare åren har två stora frågor löst sig mycket väl. För det första, att skolbussen kör in på vår parkering, så att vi slipper gå över vägen och stå med barnen utmed vägen. Det andra, att vi har fått 50 km förbi förskolan. Tyvärr har inte alla uppmärksammat detta, märker vi ibland.

Egna traditioner

Vi har hunnit skapa några traditioner som uppmärksammas varje år. Då samlas alla medlemmar och firar tillsammans. Bland annat uppmärksammar vi FN-dagen, 24 oktober, med att på något sätt samla in pengar till vårt gemensamma fadderbarn, Mohammed från Egypten.

En annan populär tradition är lucia på Bergslund. De senare åren bjuder barn och pedagoger in till lussefrukost för familjerna. Tomtegröten börjar personalen koka redan 05.00 på morgonen. De flesta av kooperativets inskrivna barn står sedan på scenen och sjunger både traditionella och nyare luciasånger. När hela publiken stämmer upp i "Nu tändas tusen

juleljus” samtidigt som de tänder tomtebloss runt om i salen, då är julen verkligen på väg.

I mitten av juni samlas alla för en sommarfest. De senaste åren har det varit familjer till barn som ska börja i förskoleklass som anordnat festen.

Pedagogerna bjuder även in till öppet hus i samband med Förskolans dag i mitten av maj. Då blir det lite sång och musik och sedan bjuds det på långtårta. I samband med öppet hus brukar vi särskilt bjuda in familjer som är hemma och är barnlediga för att ge dem tillfälle att se Bergslund och kanske ställa sig i kö.

Under ganska många år har barnantalet på Bergslund varit 30-40 barn på förskola och fritids tillsammans. Personalantalet har varierat lite beroende på antalet barn. Flera av personalen på Bergslund har jobbat på kooperativet länge, men under året har vi fått några nya ansikten hos oss.

Vi tillbringar mycket tid ute på vår härligt stora gård. Cyklarna är populära bland de flesta barn och förra året utökades plattgången på baksidan. Innan årets slut kommer lite fler lekredskap att installeras. Efter 25 år kan lite nyheter behövas.

Egna odlingar, skapande med fingerfärg, hur man larmar 112 och samspelet med naturen får illustrera föräldrakooperativets verksamhet.

Scoutkåren viktig för unga

av Jakob Thomasson

Många unga generationer har fått sin fostran i Bergs scoutkår. Numera har miniorer och patrullscouter fått nya namn, men verksamheten är fortfarande densamma och kåren är ännu livaktig i vår bygd. Jakob Thomasson berättar om kåren i dag.

Scoutkåren har funnits i Berg i 67 år, den startade år 1948 och har sedan dess alltid funnits och varit aktiv i bygden. Då kåren startade var det endast pojkar som var med, men på slutet av 1960-talet ändrades det och även flickorna fick vara med.

Kåren bildades inom IOGT och har fortsatt vara en scoutkår där nykterheten finns med i tankarna. Numera heter scoutförbundet NSF (Nykterhetsrörelsens Scoutförbund).

Egen scoutstuga

De lokaler scoutkåren använder för sin verksamhet är scoutstugan samt en del av källaren i sockenstugan. Vid scoutstugan finns det stora och bra ytor för utomhusaktiviteter vilket är en av grunderna inom scoutrörelsen.

Det finns aktiva scouter från kåren inom alla avdelningar, det vill säga spårare, upptäckare, äventyrare, utmanare och rover. Avdelningsnamnen minior, junior, patrull och senior används inte längre.

Det har varit veckoverksamhet för de olika avdelningarna. Scouterna har deltagit i sommarläger och andra gemensamma aktiviteter med de närliggande kårerna inom NSF Moheda, Varend och Eneryda. De lite äldre scouterna åker även iväg på arrangemang som är rikstäckande och där man träffar och umgås med andra scouter från hela landet.

En långvarig tradition som Bergs scoutkår håller i är midsommarfirandet på midsommardagen vid scoutstugan.

Styrelse

Styrelsemedlemmarna för 2015 har varit: Susanne Schlecker, ordförande, Jakob Thomasson, Louise Henrysson, Marie Svensson, Margareta Johansson, Tomas Johansson, Moa Thörn, Matilda Johansson.

Sjödag vid Svanebro med
Mohedakåren

Spelet om St Görän och draken
(St Görän är scouternas skydds-
helgon)

Läger på St Pene. Nellie Sander och Emil Liljeborg
sågar ved.

*Det finns aktiva
scouter från
kåren inom alla
avdelningar, det
vill säga spårare,
upptäckare, även-
tyrare, utmanare
och rover.*

På läger vid St Pene.
Alice Larsson och Siri
Ankarfors diskar grytor.

Ett säkert sommartecken, när bryggan paddlas på plats.

Badplatsföreningen fyller 40 år

av Torsten Persson

Nyttillskottet av nya familjer på 1970-talet och inte minst av barnen, gav nytt liv åt en traditionell by på landet. Mötet mellan gamla Lädjabor och de nyinflyttade fick oväntade följder. Lars-Erik Persson har berättat för Torsten Persson om badplatsföreningens 40-åriga historia.

En god idé som föll i god jord satte fart på stora delar av en hel socken. Det handlar om Lädja och Bengt Göransson som kom med idén 1975. Idén var i korthet: att göra en badplats till alla barnen i Lädja. Det hade nämligen flyttat in ett antal barnfamiljer under 1970-talet och vid det som skulle bli badplatsen fanns det bara några båtplatser. På svenskt manér bildades omgående en förening för att ordna med en badplats, och ja, namnet var inte mycket att prata om: Lädja badplatsförening. En styrelse tillsattes, och deras namn skall minnas: Bengt Göransson, Erik O Nilsson och Inga Nilsson. Ett antal familjer lade 200 kronor var i en pott,

och för pengarna köptes virke. Folket i byn hjälpte till och första bryggdelen lades i vattnet på hösten 1975. Det var visserligen slut på sommaren men bryggan invigdes med en liten fest vid stranden som övergick till dans på andra våningen på Reinhold Strands förrådsbyggnad. Sådant var man inte van vid i byn. Denna danstillställning blev sedan upprinnelsen till midsommarfesten året därpå och därmed var den blivande Lädjautställningen född.

Det blev år 1976 och det arbetades med badstranden. Det muddrades, kördes till grus, det ordnades med gräsmatta och piren byggdes upp av gamla telefonstolpar. Så drog det ihop sig till midsommar och det första gemensamma midsommarfirandet som ägde rum på en äng. Något sådant hade man inte sett förr: på vägen till ängen kom barn med blomsterkransar om håret, några åkande hästskjuts, några ridande på ponny, spelman spelade och glatt byfolk med kaffekorgar som undrade vad som egentligen hände.

Spontan utställning

Firandet gav mersmak och 1977 flyttades midsommarfirandet upp till Hinsekind och där lades sista stenen till bygget som skulle bli Lädjautställningen och senare Bergveckan. Fast det visste man inte då. Det som hände var att det städades och snyggades upp på logen, där festen skulle vara. Men den behövde prydas, tyckte man och frågade folk i byn om dom kunde bidra med något. Det kunde dom. Så kom det sig att på logen fanns vackra svarvade skålar och fat, tennslagna fat, bildhuggna vackra trätavlor, makramé, gedigna trasmattor, målat porslin och oljemålningar och annat. Innan det hela plockades ner fick lokalredaktören vetskap om det, det kom ett reportage i tidningen och plötsligt började det strömma till folk.

Man blev helt tagen på sängen av tillströmningen, inte minst när besökarna ville köpa de utställda föremålen. Mycket såldes slut och några priser hade man inte satt – ingen hade tänkt sig att det skulle bli handel av.

Så följande år var man redo. Då hade det blivit en organisation med utställningsgeneral, fördelning av öppethållande, tider för öppethållande och prislappar på de olika sakerna. Och det vävdes och svarvades, knackades tenn och målades i stugorna. Det var full aktivitet. Och bryggan byggdes ut med flera sektioner.

Så rullade det på under tio år. Utställningen växte men man höll hårt

på att det utställda skulle vara lokalt tillverkat. Kvalitet skulle det vara, inget krimskrams. Och besöksantalet ökade snabbt och så mycket, att till sist fick det räcka för Johan och Ingrid på Hinsekind – det blev för jobbigt med all trafik.

Så 1986, efter tio år på Hinsekind, loge flyttade utställningen upp till den nerlagda

skolan i Lädja. Kyrkan ägde skolan och föreningen gjorde en överenskommelse med kyrkan: denna stod för material och badplatsföreningen för arbetet. Så skolan började rustas upp, ut- och invändigt.

På sitt sätt blev 1996 ett märkesår. Ett nytt förslag kom upp: att Lädja-utställningen skulle utvidgas till fler delar av socknen. Förslaget gillades och därmed uppstod dagens Bergvecka, med Lädja-utställningen som ett av inslagen. Lädja-utställningen hålls fortfarande i skolan, men sedan några år ordnas också utställning i Hinsekind där allt en gång började.

Skolan i föreningens ägo

Men mer har hänt sedan dess. Föreningen har köpt skolan av kyrkan för en symbolisk krona, med reservation för återköp – föreningen kan inte sälja skolan, om man nu skulle få för sig det. Skolan har rustats upp och moderniserats, med kyl och frys och spis och porslin.

Samarbetet med kyrkan och kommunen har varit bra och kommunen har varit tillmötesgående och hjälpt föreningen på olika sätt. Lädja badplatsförening lever vidare: Valborg och midsommar firas, badplatsen är i gott skick och underhålls årligen, de olika utställningarna har många besökare.

Som sagt: en god idé som föll i god jord. Och idag sitter vi med facit i hand och vet vad en bygd kan åstadkomma när man samlas kring en gemensam idé.

Sture Persson och Evert Karlsson gör klart för lyft.

Älgskötselområdet vårdar viltet

av Karl Johan Krantz

Förvaltningen av bygdens älgstam sker helt och hållet på ideellt initiativ genom enskilda jaktlag. Planeringen av verksamheten sker inom ramen för en tämligen stor areal.

Bergs älgskötselområde bildades 1996 i syfte att inom ett stort område ha en gemensam förvaltning av älgarna. Innan älgskötselområden bildades skedde älgförvaltningen av respektive jaktlag med varierande arealer som grund. Genom att gå samman i ett större område kan gemensamma avskjutningsregler tillämpas. Bergs älgskötselområde omfattar cirka 15 000 hektar och sträcker sig från Grevaryd i norr till Utnäs i söder. Inom området finns flera älgjaktlag som gemensamt beslutat hur älgstammen skall förvaltas på bästa sätt. Alla vill ha en rimligt stor älgstam av god genetisk kvalitet och med begränsade skador på skog och i trafik. Genom en skötselplan har området beslutat hur många älgar som årligen skall skjutas för att stammen ska behålla sin nuvarande omfattning. Genom att skjuta stor andel kalvar höjs älgstammens medelålder. Samtidigt skjuts inte småtjurar för att de skall hinna utvecklas till genetiskt goda exemplar. Områdets älgskötselplan har godkänts av länsstyrelsen och anger att det årligen skall skjutas 27 vuxna och 46 kalvar.

Gråhunden har blivit allt vanligare som jakt-hund i bygden.

Praktfull tjur

Sedan bildandet har älgstammen utvecklats positivt och i samförstånd mellan markägare och jägare. Ett talande exempel på detta är de bägge älghorn som området fått tillåtelse att sätta upp i Bergs bygdegård. Det ena hornet är från en älgstjur som trafikdödades på Bredhults raksträcka hösten 2014. Det andra hornet har burits av en älgstjur som hösten 2013 återfanns stängskadad och död i trakten av Röamossen mellan Ernatorp och Holma. Hornen är praktfulla och av ett slag som för inte så länge sedan var förbehållet bygderna i norra Sverige. Att så välutvecklade och genetiskt goda älgar numera återfinns i våra bygder är resultatet av ett engagerat arbete inom olika älgskötselområden.

Soldattorpet Norratorp i Lädja var nummer 79 i Norrvinge kompani av Kronobergs regemente. Det flyttades i samband med laga skiftet 1859 till sin nuvarande plats. Det har förmodligen byggts på med en halv våning.

Torp och backstugor på gps

av Bengt Göransson

Förändringar i naturen går fortare och fortare. Nu tar vi hjälp av ny teknik för att bevara kunskap om tidigare bebyggelse.

I början av 1970-talet påbörjades, i hembygdsföreningens regi, ett arbete om torpbebyggelsen i Bergs socken. Arbetet skedde som en hobbysysselsättning och många bergsbor var engagerade. Bengt Jonasson skrev en inledande artikel "Torp och backstugor" i 1974 års krönika. Där klargjorde han bakgrund och syfte. Arbetet fortskred under 1970-talet och början av 1980-talet. Många exkursioner och studiecirklar genomfördes.

Bengt Jonasson skrev redan i den inledande artikeln att det många gånger är svårt att i terrängen finna spår av boplatserna. Skogen och män-

niskans ingrepp döljer husgrunder och jordkällare. Boplatsernas identifiering i terrängen blev därför en viktig uppgift. Torpens geografiska läge märktes ut först på en kartskiss och sedan på den ekonomiska kartan. Ibland märktes också platsen ut med en informationsskylt.

Resultatet redovisades i ett stort antal Bergs krönikor med start 1976 och avslutades 1983

Ny teknik ger nya möjligheter

Det slutliga och mera kompletta arbetet skedde under mitten av 1990-talet och publicerades så småningom i boken "Småstugornas folk i Berg", som utkom 2003. Materialet bygger i första hand på husförhörlängderna och den geografiska dispositionen följer den gamla roteindelningen enligt husförhörlängden.

Nu har ytterligare ett antal år gått med svåra stormar och en utveckling med allt större skogsmaskiner. Spåren efter boplatserna har blivit än svårare att hitta. Skyltar är borta eller utan information. Med den teknik som finns tillgänglig i dag kan platsernas märkas ut med hjälp av en mobiltelefon med gps. Systemet kännetecknas av en mycket stor exakthet och kan göras tillgänglig på nätet.

Utgår från boken Småstugornas folk

Ett sådant arbete är påbörjat. Projektet kräver att man ännu en gång måste hitta den rätta platsen. Väl där går arbetet lätt och fort. Utgångspunkten är naturligtvis alla de torp som finns nämnda i "Småstugornas folk i Berg". Flera var svåra att hitta redan vid den inventeringen, några har blivit fel utmärkta på kartan, bok och databank stämmer inte alltid överens.

Några rotar är klara, några nästan klara men en hel del återstår. Gå gärna in på vår hemsida www.hembygd.se/bergs och fliken projekt eller direkt på projektets hemsida www.solvang.se/torp. Inventerare har varit Krister Olofsson, som också är initiativtagare till projektet samt Per Fogelström. Krister är teknikansvarig.

Vi räknar med att arbetet skall fortsätta 2016 och framåt med en takt av två till tre rotar om året. Vi kan behöva hjälp att hitta till de aktuella boplatserna.

Bergs kyrka öppnas igen

av Cecilia Zadig

Sex år efter att Bergs kyrka stängdes planeras nu för renovering. Våren 2017 kan den mögelskadade kyrkan öppnas igen. Cecilia Zadig, en av dem som engagerat sig i Stödgruppen Öppen kyrka i Berg, berättar.

Vi kan nu se fram emot att Bergs kyrka renoveras och öppnas igen år 2017. Särskilt glädjande är nyheten, eftersom beslutet kommer som resultatet av ett opinionsskapande arbete från många Bergbors sida. Då Stödgruppen Öppen kyrka i Berg började sitt arbete för fem år sen såg det mörkare ut, eftersom Svenska kyrkan hade förklarat att man inte hade för avsikt att öppna kyrkan igen efter stängningen år 2009.

Mitt i byn

I Berg står verkligen kyrkan mitt i byn. Ingen kan åka förbi utan att se kyrkan och kyrkogården med sina gravstenar, under vilka generationer av Bergbor ligger begravda. Tanken att kyrkan för alltid skulle stå utan inre underhåll och otillgänglig för besökare väckte starka känslor. Kyrkan hade ju varit ett heligt rum för alla dem som skänkt pengar, arbetstid, kyrkoavgift och föremål, senast en flygel för att gynna gudstjänst- och musiklivet i Bergs kyrka. Helig också för socknens invånare som kring år 1831 var med om att bygga den nuvarande kyrkan.

Ett starkt engagemang väcktes. Stödgruppen Öppen kyrka i Berg* har under fem år genomfört minst 30 uppvaktningar av beslutsfattare på alla nivåer inom Svenska kyrkan. Vi har bjudit ut en rad viktiga personer på "kyrkkaffe" i sockenstugan; uppvaktat nuvarande biskopen, hans företrädare, domprosten, alla förtroendevalda som kunde tänkas ha inflytande. För att visa Bergbornas engagemang bjöd vi in stiftets, pastoratets, länsstyrelsens beslutsfattare till utfrågningar i sockenstugan. Vi skrev öppet brev till biskop Jan-Olof Johansson som var införd den 9 april 2014. Detta följdes av ett möte i Bergs bygdegård som samlade ett hundratal Bergbor, som lät sig underhållas av operasångerskan Lena Hoel och andra sångare och musiker. Efter den kraftansamlingen började det kännas som att vinden vände.

Det som började en solig dag, nämligen den 21 augusti 2011 med överlämnande av en namnlista med 700 undertecknare till Birgitta Johansson, ordförande i Växjö kyrkliga samfällighet, ledde fram till att Växjö stift i augusti 2015 tog beslut om att anslå pengar för att renovera Bergs kyrka. Stiftsstyrelsen tog då beslut om kyrkoantikvarisk ersättning för år 2016-17 med ca 3,6 miljoner kr för dränering, sanering, byte av träbjälklag och avfuktningssystem. Stödgruppen Öppen kyrka i Berg har efter sonderingar förordat en satsning på en avfuktningssystem för att komma till rätta med fukt- och mögelproblemen i grunden.

Stiftsstyrelsen har också beslutat om kyrkobyggnadsbidrag med 420 000 kronor för omgestaltning av vapenhuset och nedre delen av kyrkan. Avsikten är att skapa ett utrymme under läktaren som ska fungera som församlingshem. Det innebär att det ska ersätta sockenstugan. Utöver ovanstående summor kommer Växjö pastorat att anslå pengar.

Planeringen är igång

En arbetsgrupp med arkitekt och antikvarie har arbetat med utformningen under ledning av fastighetsingenjör Kristoffer Tarstad, pastoralchef Lars-Gunnar Selinder, församlingsherde Richard Grügiel samt representanter från Lammhults församling, ordförande Janeth Ståhl, vice ordförande Linnea Ivarsson och Gunnar Petersson. Efter att länsstyrelsen godkänt utformningen planeras arbetet vara i gång under hösten 2016.

Klenoder kan återvända till Berg

Inför återinvigningen av Bergs kyrka, som är planerad till den 4 juni 2017 finns det en dröm om att kunna visa upp gamla medeltida klenoder. Det handlar om unika föremål från Bergs gamla kyrka, som uppfördes under 1100–1200-talet vid stranden av Bergsjön. Framför allt finns ett värdefullt föremål, ett så kallat antemensale, som är framstycket av ett altare som suttit i den tidigare kyrkan. Det återfinns sedan år 1916 på Historiska museet och anses av museets experter som unikt. Antemensalet föreställer Jesus Magistratis Domini i talargest med en bok i sin hand, närmast omgiven av de fyra evangelisterna och de tolv apostlarna. På Smålands museum förvaras också värdefulla figurer i trä som ingick i konstskatten i den gamla kyrkan. Det finns en förhoppning om att ansvariga inom Växjö pastorat blir behjälpliga, eftersom det är förknippat med restriktioner att flytta liknande objekt.

Det kan bli en glädjens dag för Bergborna. Om detta förverkligas

Väder och natur

av Erik Andersson

Mild vinter och nederbördsfattigt både vår och höst. Erik Andersson, sedan många år SMHI:s väderobservatör i vår bygd, har följt naturens växlingar under 2015.

Januari

Året inleddes med tre milda veckor med nederbörd, i början som regn men därefter med snöinslag. Eftersom temperaturen dagtid låg på plus-sidan smälte snön. Några dygn kring trettonhelgen var det rätt kallt, så en decimeter kärnis bildades på sjöarna. Den 11 januari drog stormen Egon över våra bygder. Trots en hel natts strömavbrott blev trädfällningen inte så stor. Efter den 20:e litet kallare väder. Till följd av dagligt snöfall var snödjupet vid månadens slut 18 cm.

Februari

Månadens tre första veckor var den enda vinter vi upplevde detta år. Lagom kallt med 2–6 minusgrader om natten. Snödjup på 10–20 cm. Tidvis stadigt solsken och obetydligt med nederbörd. I Skåne blev det inte vinter alls. Den milda hösten övergick där i tidig vår, med blomning redan i februari.

Även här avslutades vintern under sista februariveckan med fem dagars blåst och snösmältning. Endast 25 mm nederbörd föll. De större sjöarna var mestadels isfria och Bottenvikens kuster klarade sig nästan utan isbrytare.

Mars

En mild och nederbördsfattig månad. Det mesta nederbörden kom i form av regn under de fem första dagarna, samt under de fem allra sista dygnen. Sammantaget 56 mm. Månaden dominerades alltså av tre för årstiden mycket milda veckor med mycket solsken. Den 8:e var temperaturen +13,5 grader. Endast en natt sjönk temperaturen till 8 minusgrader.

Flyttfåglarna anlände tidigt och deras sång blev utdragen. Redan den 8 mars var blomningen i full gång med krokus, snödroppar och vintergäck.

Den 20:e upplevde vi en partiell solförmörkelse. Trots mulet väder skin-grades dimman några minuter och en halvstor skära blev synlig.

Fågelbordet hade fina Norrländsgäster. Sidensvansar hälsar på.

På Svalbard var den total – en del svenskar hade åkt dit. Den 17 mars bjöds på ett annat naturfenomen: ett färgsprakande norrsken.

April

En torr månad med bara 26 mm nederbörd. De första två veckorna typiskt aprilväder. Hastiga omslag från +18 grader enda dagen till hagelbyar och snöfall den andra och däremellan nattfrost. Vid den 10:e sågs de första vitsipporna och åkrarna grånade. Kring den 20:e var vallarna gröna, gödsling och ringvältning begynte och sista veckan var det dags för harvning och sådd. Den 18:e och 22:e de varmaste dagarna som drev på lövsprickning. Björken skiftade snart i grönt och lönnen stod i blom.

Maj

Ofta blåst, ostadigt med regn eller skurar nästan var dag, svalt och absolut ingen sommarvärme. Så kan man sammanfatta årets regntätaste månad med 104 mm nederbörd. Grönskan utvecklades sakta, bara halvlövat den

20 maj. Hägg och körsbär blommade då och det var sommar på sitt vis. Trast och flugsnappare sjöng som mest intensivt under veckan, likaledes göken.

Experter påstår att det inte varit en så kall maj sedan 1962. Satte inte potatis eller dalior förrän den 25:e då det var några dagars uppehåll.

Juni

De fyra inledande dagarna i juni var det svalt med blåst och regn. Mellan den 5:e och 13:e ett efterlängtat högtryck med värme och sol och över 20 grader. Hela vallskörden skördades då. Volymen blev stor men troligen blev sockerhalten litet lägre. Den 14:e inleddes åter en ostadig period med 22 mm nederbörd. Sen blev det regn nästan hela månaden ut. Grönskan var mycket frodig efter denna sommar liksom blomprakten i våra ängar och trädgårdar.

Hussvalan häckade talrikt i Hult i år. Däremot kom den första tornseglaren inte hit förrän 7 juni! Tidigt häckande arter sägs ha fått mindre kullar, såsom storken i Skåne och mesarna i våra småländska skogar. Man kan nog också undra hur många ungar tornseglarna hann föda?

Sist vill jag berätta en liten solskenshistoria. Den 29:e, då mötte jag, min son Mikael och hans lille grabb Edvin på fyra år ett av våra rovdjur som man sällan ser. På en mindre skogsväg kom en mårdhona med tre ungar i följe. Hon bedömde att fara var å färde. Hon utstötte ett gäll skrik, alla ungarna för blixtnabbt upp längs närmaste gränstam. Satt så orörliga och inväntade nästa order från modern, som raskt sprang och gömde sig tills vidare. Efter den sällsamma upplevelsen drog vi oss undan för att inte störa mer.

Juli

Månaden inleddes med en veckas högsommarvärme med +29 grader som mest. Vidare rådde en värmebölja över Europa, Paris hade +40 grader under flera veckor. Här hade vi rätt skapligt sommarväder till den 20:e, med 18–20 plusgrader, och bara lite regn.

Linnean blommade en hel månad senare än normalt. Sista delen av månaden lite svalare och ganska regnig. Konstigt nog var åskan mycket sporadiskt förekommande över våra bygder.

Augusti

Årets varmaste månad. Bortsett från några dagar i slutet låg middags-temperaturen konstant mellan 20 och 24 plusgrader. Natten till den

Vårbruk i Hult.

5:e kom sommarens första åskväder med tillhörande regn. Sen följde uppehåll hela månaden ut, fränsett några få skurar. Det blev verkligen ett angenämt sommarväder till sist. Trädgårdarna prunkade av blommor. Vallarna gav bra andra skörd. Det blev rikligt med både lingon och blåbär på många platser. Torkan i slutet gjorde dock denna höst till ett dåligt svampår – trattkantareller var nästan sällsynta.

Men torkan hade ändå ett behagligt plus: tillgången på knott och mygg var minimal under de ljumma kvällarna.

September

Första septembernatten inleddes med åska och häftiga regn. Vårsäden blev mogen och fin trots en rätt regnig sommar. Herrgården tröskade havre under första veckan. Sedan följde en del häftiga regnperioder men också soldagar med sprakande höstfärger. Äppelskörden blev dålig på de flesta håll. Under de sista dygnen lätt nattfrost och därmed soliga dagar. Dahliornas blommor tålde inte dessa nätter. Potatisen blev mindre bra efter denna svala sena sommar. Tranorna fann nu för gott att flytta söderut. 77 mm regn föll.

Oktober

En ovanligt regnfattig höstmånad med bara 5,7 mm regn. Hela perioden fram till den 17:e inte en regndroppe. Veckan efter bara litet dis eller dug-gregn tidvis. En enda frostnatt den 10 oktober. Torrt i markerna, med sinande bäckar och grunda sjöar. Sista veckan ankommande vinter i Norrland – då styrde väldiga gåsfloccar mot söder. Kraftig avlövnning i skogarna under den enda blåstdagen den 22:e.

November

Halva november varmt för årstiden, ofta 10–12 plus-grader. Stor del av senhösten var också sparsam på nederbörd, bara 5 mm föll från 25 september till 6 november (omkring 40 dagar). Men efter den 6:e bytte det väder, nederbörden föll nästan samtliga dagar, sammanlagt 78 mm.

Den 20:e kom kylan ner till södra Sverige med 11 minusgrader den 23 november. Den 22:e drog ett snöoväder in över Danmark och Skåne. Köpenhamn fick brottas med 50 cm nysnö. Av ovädet i söder förskönades vi helt här uppe i Småland denna gång. Sista veckan åter mildare.

Vildsvinsskadorna på åkrar och i trädgårdar under senhösten har varit påtagliga. Trots detta har minst tolv skjutits bara i Hulttrakten.

Månaden avslutades med storm natten till den 30:e. Gorm döptes den till. Våra bygder hade strömlöst från midnatt till klockan sju på morgonen. Skadorna blev relativt små, medan skadorna i Skåne och på västkusten blev desto värre.

December

Denna månad blev också regnig och ovanligt mild. Första veckan väldigt mycket blåst. Den 4:e drog stormen Helga över Götaland med stormstyrka utmed kusterna. Efter den kom varma luftströmmar som orsakade stora regnmängder på 60–80 mm med översvämningar i de halländska åarna.

Den 13 december fem rätt kalla nätter, därefter åter varmt till över júlhelgen – den 20:e hela +11 grader samt mycket blåst och regn varenda dag. Från 27:e fram till nyår rätt kallt med månadens första snöfall på sex centimeter.

Nederbörd 2015

Januari	75 mm
Februari	25 mm
Mars	59 mm
April	26 mm
Maj	105 mm
Juni	76 mm
Juli	62 mm
Augusti	37 mm
September	89 mm
Oktober	5 mm
November	73 mm
December	72 mm

Totalt	704 mm
---------------	---------------

Boden som brann

av Torsten Persson

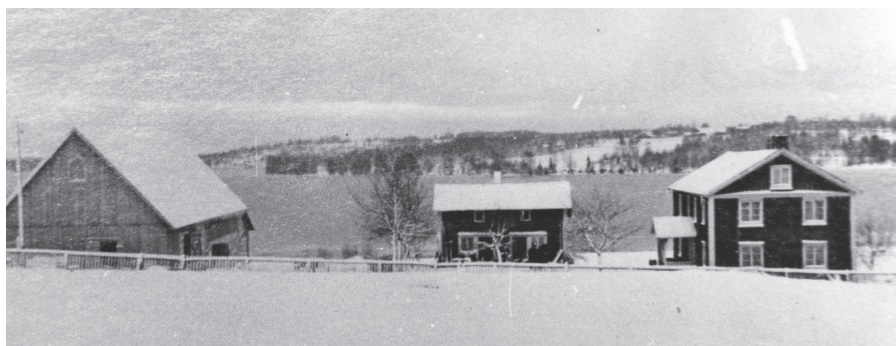
När man går förbi Sjögården i Lädja kan man njuta av den fria utsikten ut över Lädjasjön, mellan mangårdsbyggnaden och garaget. Men förr låg något i vägen och tog bort delar av utsikten. Det var en ovanlig historia som utspelades och resulterade i den vackra utsikten.

Bilderna man ser är tagna med runt 80–85 års mellanrum och något saknas i den nya bilden (oktober 2014), nämligen boden i mitten. Den lär ha haft sin egen dramatiska historia innan den försvann en sommardag. Enligt historieskrivningen, som vi fick ta del av när vi flyttade till Lädja 1973, hade boden inrymt en av byns många småaffärer. Innehavaren var enligt uppgift ingen större affärsman och hade det svårt med bokföringen. Så varor beställdes och såldes men leverantörerna fick inte betalt. Det slutade med katastrof – innehavaren dränkte sig i Lädjasjön. Folk på land såg vad som hände och rusade till men nådde fram för sent. Sedan draggades det efter kroppen och draggen fanns kvar när vi kom till byn – den stod lutad vid den stora alen nere vid det lilla redskapsskjulet. Man vet till och med vem som gjorde draggen – det var Sara Karlssons i Trulsagården morfar.

Åskväder avslutade bodens öde

Men boden fick ett märkligt slut. Vi fick höra dunkla antydningar om att "nåra luar hade smygrökt därinne" och satt fyr på byggnaden. Men det var inte sant, berättade de som var med när det hände. Det hade varit ett kraftigt åskväder. En man som heter Einar Leijon hade varit på sjön och han såg hur blixten slog ner i boden och ner i källaren. Men det tog inte fyr utan det låg och pyrde och efter två dagar tog det eld. Det hände 25 juli 1960. Brandkåren kom men för sent. Delar av boden brann ner men väggen upp mot vägen stod kvar. Så då kunde man tro det var slut. Men inte – boden fick ett annorlunda slut.

Bonden i Knapagården tog ner resterna av boden när de väl svalnat och körde upp och lade dem en bit in i skogen där sågen ligger idag. Någon vecka senare blev det ett nytt hiskeligt väder. Lars-Erik Persson som äger

En förändrad utsikt över Sjögården, överst från 1930-talet, under från 2014.

sågen i Lädja, minns väl vad som sedan hände. Man satt inne i matboden och åt lunch där medan det åskade och blixtrade något grymt. Plötsligt såg de hur det lyste upp och blixten slog ner alldeles bakom matboden där de satt. Blixten fick fäste i taggtråden och följde den medan den glödde. När den följt tråden bort där brädresterna av boden låg, hoppade glödande bitar av taggtråden av och landade bland bräderna. Där glödde de ett litet slag innan det tog fyr och hela brädhögen brann upp. Därmed var det definitivt slut med den gamla handelsboden.

Men grunden var förstås kvar och nya ägare till Sjögården – dock inte vi, fick för sig att göra en swimmingpool i grunden vilket, om man får citera Emils i Lönneberga hårt provade far, var "ett stolleprov". Någon swimmingpool blev det inte.

Men inget ont som inte har något gott med sig. Se på bilderna och medge att utsikten utan boden blev rätt bra.

Stipendiaterna 2015: Jakob Thomasson, Ellen-Maria Broman, Moa Larsson, Emil Pettersson och Viktor Gustafsson.

Magnussonska stipendiet

Sedan 2008 har stipendier utdelats ur Torsten och Maria Magnussons minnesfond. Donator Inge Magnusson instiftade fonden 2007. Syftet är att genom stöd till ungdomar inom eftergymnasial utbildning hylla minnet av donators föräldrar. Fonden bär därför deras namn. Fondens grundkapital ger årligen en utdelning som möjliggör utdelning av fem stipendier om vardera 20 000 kronor. Dessutom finns utrymme för att kunna ge diakonalt stöd inom en ram på 50 000 kronor.

Bidrag ges till studerande ungdomar som bor eller har bott inom Aneboda, Asa och Bergs gamla församlingar. De skall dessutom tillhöra Svenska kyrkan. Det diakonala bidraget kan sökas året runt och hanteras under sekretess.

Vid årets utdelning den 27 september vid högmässa i Lädja missionshus medverkade ungdomar från Växjö kulturskola med sång och musik. Stipendierna delades ut till Ellen-Maria Broman, Aneboda, Emil Pettersson, Aneboda, Jakob Thomasson, Berg, Moa Larsson, Aneboda och Viktor Gustafsson, Asa. Stipendieutdelare var Jens Tengius, Stephanie Tiedt, Lars-Göran Hedstig och Karl Johan Krantz. Högmässan leddes av församlingsherden Richard Grügiel. Ett femtiotal personer deltog.

Hänt i Berg 2015

En sammanfattning av året som gått, i stort och smått.

Januari

15 januari: Grannsamverkan, ett sätt att öka tryggheten i bygden, inleds under januari. Alla som vill vara med får anmäla sig och därefter bildas mindre grupper med mejl-eller sms-kedja direkt från polisens uppgifter.

18 januari: Traditionell julgransdans på kyrkbacken med tomtebesök och godispåsar till barnen.

31 januari: Jakt på vildsvin arrangerades i Bråth, Bjursjö och Slätthult. Resultatet blev tre grisar.

Februari

1 februari: Bergs älgskötselområde stämmer av älgljakten. Totalt sköts 20 vuxna och 41 kalvar. Älgskötselplanens mål att skjuta 73 älgar uppnåddes inte riktigt.

1 februari: Bergs mobilsamåkning fortsätter på andra året. Kostnaden för det kommande årets administration delades mellan sockenrådet och kommunen.

4 februari: Stickcafé hålls varannan onsdag i sockenstugan. Kontaktperson är Linnéa Ivarsson som också ordnar fika.

10 februari: Arbetet med årets Bergvecka inleddes med ett sammanträffande i sockenrådets regi. Idéer om innehåll och dagar då olika evenemang kunde hållas framfördes. Omkring 25 personer kom till mötet.

24 februari: Röda korset håller årsmöte i Bergs bygdegård.

Mars

22 mars: Vid årsmötet med Bergs hembygdsförening visar Håkan Palm och Mats Olofsson bilder över Bergbygden tagna med en drönare.

April

8 april: Städning inför sommarsäsongen sker i Elin Wägners LillaBjörka.

12 april: Ekonomiska föreningen Bredband Bergs Norra har årligt

Skytteföreningen firar 115 år med pub och irländsk musik en kylig vårväll.

Barnkören sjöng på Musikcaféet till förmån för Röda korsets hjälpverksamhet.

avstämningsmöte i Lädja skola. Ett tjugotal delägare deltagar under Jonas Gates ledning.

17 april: Älgarnas framfart i hägnade områden i Bjursjö har inneburit att viltstängslen delvis raserats. Lagning skedde så gott det gick. Samma dag gav Regionteatern en föreställning i bygdegården.

19 april: Röda korset och Svenska kyrkan anordnar ett välbesökt musikcafé i bygdegården. Särskilt uppskattat var musikframträdandet av kantor Elena Vozniuk och hennes violinspelande familj. Behållningen blev 9 630 kronor som oavkortat överlämnades till Röda korsets hjälpverksamhet.

30 april: Valborgsfrande i hembygdsgården, där vårens ankomst firades med tal av Bengt Göransson och sång av kyrkokören.

Maj

3 maj: Skytteföreningen genomför sin första månadsskjutning för året. Segrare blev Peter Ericsson, tätt följd av Karl Johan Krantz och Nils Hagren.

10 maj: Föreningscafé anordnas i Lilla Björka av hembygdsföreningen och Gustafs Bjursjö. Ett stort antal kaffegäster strömmar till, bland andra Bed and Breakfastboende från Holland.

14 maj: Bryggan läggs i Lädjasjön.

16 maj: Skådespelaren Solveig Ternström gästade Berg under Elin Wägnerdagen. Hon höll ett föredrag med rubriken "Elin Wägner förändrade mitt liv".

18 maj: Berg direkt, ett möte där allmänheten får information och kan ställa frågor till ansvariga inom Växjö kommun. Senast kommunen höll ett liknande möte var 2008. En rad frågor kom upp, såsom hastighetsgränser i Bredhult och Berg, möjlighet att bygga cykelbanor, stöd till ridklubben och planerna på ny idrottshall i Lammhult.

30 maj: Skytteföreningen firar sin 115-åriga tillvaro med pub i skyttepaviljongen, traditionellt inramad av irländsk folkmusik genom bandet Skippereen.

Juni

20 juni: Traditionellt midsommarfirande i scoutstugan, men tyvärr i regnigt och kallt väder.

26 juni: Våldsam bilolycka på väg 30 vid Slätthult mellan en timmerbil och en personbil. En sextioårig person avlider.

27 juni: Bergveckan inleds med ett som vanligt omfattande program. I

Fina bilar visades upp på veterandagen.

En lång rad traktorer från Bergveckans veterandag.

Häftiga upplevelser för stora och små utmed äventyrsslingan på Bergveckan.

Trä och glas. Samarbete mellan Håkan Palm, Astrid och Aino Gate.

Martin Falkbrink och Caroline Skogström grillade för fulla muggar på Bergveckans pubkväll.

Mopedrallyt i väntan på start.

LillaBjörka inviger kulturnämndens ordförande sommarutställningen.

28 juni: Äventyrsslingan på Hinsekind var ett nytt inslag under Bergveckan. Cirka 50 barn och föräldrar deltar.

29 juni: Gustafs Bjursjö visar äldre tekniker för matförvaring genom syrning, saltning, torkning och rökning. I bastan eldades med enris och isterband som skänkts av Ello Livs röktes. Särskilt spännande var en bit saltat fläsk från Tolg med över fyra decennier på nacken.

Juli

1 juli: Nytt publikrekord vid hembygdsföreningens musikafton, med 132 betalande.

2 juli: Nytt rekord även för hembygdsföreningens populära kakfest. Omkring hundra personer kom och åt från de dignande kakfaten.

6 juli: Underhåll av Bergs skjutbana sker genom frivilligt arbete av ett tiotal personer.

17 juli: Den årligen återkommande Bråthafesten äger rum på familjen Krantz loge. Ett trettiotal personer deltagar.

27 juli: Årligt slättergille i hembygdsgården.

7 augusti: Kräftfiskepremiären visar att det faktiskt finns kräftor även i Bråthasjön numera, om än i begränsat antal.

16 augusti: Råbockarna blir tillåtna att jaga vilket lockar upp bygdens jägare tämligen tidigt på morgonen.

22 augusti: Hembygdsföreningen genomför rotevandring i den västra delen av Lädja.

23 augusti: Bergs älgskötselområde har samrådsmöte mellan markägare och jägare för att stämma av älg tillgången och eventuella betesskador. Efter samrådsmöte fördelas tilldelningen av skjutbara vuxna älgar till jaktlagen. Målet är att skjuta 27 vuxna och 46 kalvar under årets jakt.

26 augusti: Torsten och Maria Magnussons stiftelse beslutar om fem stipendier att utdelas till ungdomar i eftergymnasial utbildning.

September

19 september: Skytteföreningen anordnar tävling i älgbaneskytte med vapen av salongsgevärstyp.

23 september: Lammhults PRO hyr Bergs hembygdsgård för studiecirkelsammankomst i ämnet Bygdens utkomstmöjligheter

27 september: Magnussonska stipendiet utdelades i samband med högmässa i Lädja missionshus. Ett femtiotal personer deltog.

Oktober

1–4 oktober: Försvarsmakten genomför övning med ett förband ur Nationella insatsstyrkorna i Rösåsområdet. Under fyra dagar präglades området av bandvagnar, flygspaning och eldöverfall till förfång för alla lättskrämda hästar.

4 oktober: Lädja badplatsförening firade sitt 40 årsjubileum med att hålla tårtkalas i samband med föreningskaféet på Lilla Björka.

12 oktober: Under älgjaksstarten sköts en sjuk älgdjur på Röamossen. Besiktningen visade att den vackra tiotaggaren var otjänlig som människoföda varför den fick gå in i naturens kretslopp. Samma jaktlag sköt dessutom två tolvtaggade tjurar.

16 oktober: Lädja badplatsförening håller sedvanligt årsmöte.

26 oktober: Församlingsrådet i Lammhults församling har sammanträde i Bergs sockenstuga för att bland annat ta del av planerna på renovering av Bergs kyrka.

November

5 november: Sockenstämma där Lars-Erik Persson väljs om som sockenrådets ordförande. Ett hederspris delades ut till Bergslunds förskola, för alla de som genom åren arbetat för föräldrakooperativet som haft en oerhört stor betydelse för socknens utveckling. Vid stämman informerade också kommunens energirådgivare Magnus Jonasson om solenergi och solceller.

20 november: The Cadillac band fyller än en gång bygdegården med nostalgisk rock.

26 november: Lodjursdödat rådjur hittas på en åker i Bråth. Djuret sannolikt dödat natten före.

December

4 december: Bergs Rödakorskrets har Adventsfest i Bergs bygdegård med ett stort antal deltagare. Entréer och auktion ger 12 798 kronor till Röda korsets julinsamling för katastrofarbete världen över.

6 december: Bibbs, hantverkarna i Berg i samverkan, håller adventsmarknad i Lilla Björka.

Röda korsets adventsfest bjöd som traditionen bjuder på luciatåg. Alice Larsson var årets lucia.

Lars-Göran Hedstig skjutsade Hästmannen, Stig-Anders Svensson, och andra besökare på hästskjuts runt Lädja.

Personnotiser 2015

Födda

Alexia Marie Johansson, dotter till Suparat Pensook och Ronny Johansson, Furuledet, född den 19 februari.

Noah Melvin Anderberg, Söreskog, son till Veronika Ingolf och Patrik Anderberg, Söreskog, född den 24 mars.

Joar Sten Kamp Gate, son till Karin Kamp och Simon Gate, Lädja Klövaliden, född den 5 maj.

Konfirmerade

Selmina Hedstig, Lädja, Klara Magnusson, Källehult och Josef Zanier har konfirmerats i Aneboda kyrka

Döda

20 mars: Britta Karlsson, Lädja Smedsgård, född den 27 januari 1938.

26 april: Karl Holm, Lädja Norregård, född 28 januari 1925

2 maj: Sune Andersson, Vinninge, född 7 september 1926.

11 maj: Gisela Eichler, Berg Lyckan, född 23 februari 1933.

11 oktober: Torsten Persson, Lövhult, född den 30 september 1942.

21 november: Vilhelm Hennberg, Lädja Faxagård, född 8 juni 1991.

Personer från andra församlingar som gravsatts i Berg:

Sonja Svensson, Lammhult, tidigare Ljunghaga Berg, född den 24 oktober 1921, död den 22 september 2015.

Ally Andersson, Lammhult, tidigare Lädja Knapagård, född den 2 april 1928, död den 2 juli 2015.

Befolkningssiffra

Bergs gamla församling hade den 1 februari 2016 totalt 472 invånare, varav 253 män och 219 kvinnor.

Äldsta manliga invånaren i Bergs socken var vid årsskiftet Erik Gustavsson, Rösås, född den 15 juni 1919, och den äldsta kvinnliga invånaren var Irene Rosenqvist, Bergs säteri, född den 28 mars 1917.

Till minne av Sune Andersson.

Sune Andersson, känd som "Sune i Vinninge" i hela socknen, avled 2 maj 2015 i en ålder av nära 89 år.

Sune föddes i Vinninge 1926, tog studenten 1946 i Växjö, studerade i Lund och tog licentiatexamen i biologi där. Hans intresse för fåglar började tidigt och liksom det mesta Sune gjorde, gjorde han grundligt. Han blev publicerad i flera vetenskapliga tidningar, bland annat genom sin forskning om strömstaren.

Sune Andersson.

Forskade i hembygden

Sune var en "hemvändare", och efter sina 30 år som lektor vid läroverket i Västervik flyttade han hem till den gula man-gårdsbyggnaden i Vinninge. Med sin kunskap och sitt intresse för Berg har han varit en synnerligen betydelsefull person vad beträffar forskning och dokumentation av Bergs socken under de senaste decennierna. In i det sista ägnade han sin tid åt att följa upp Bergs gårdars utveckling från slutet av 1700-talet och framåt. Med sin vetenskapliga skolning återstod för honom uppgifter som behövde verifieras. Det fördröjde bokens utgivning.

Hans främsta källor var husförhörlängderna. Bengt Jonasson kunde bistå med kunskap om människor och egna minnen. Honom höll han kontakt med in i det sista. "Gårdarna i Berg" skulle bli en efterföljare av "Småstugornas folk i Berg", som han också var redaktör för och som utkom 2003. En bok som rönt mycket uppskattning av många, i synnerhet släktforskare. Vi tror och hoppas att någon så småningom kan fortsätta Sunes arbete med Bergs gårdar och avsluta hans arbete.

Sune var också huvudansvarig för ytterligare en bok, "Berg genom 50 år". Den utkom 1994 och behandlade socknens utveckling åren 1944-1993, vilket sammanföll med Bergs hembygdsförenings första 50 år. Från början av 1990-talet var Sune huvudredaktör för krönikan och var medlem av redaktionen fram till sin bortgång.

Som erkännande för sitt arbete i Bergs socken inom hembygdsförening

gen, Stiftelsen Gustafs Bjursjö med mera blev han utnämnd till "Årets Bergbo" 1996, och har också av Kronobergs län Hembygdsförbund tilldelats Hyltén-Cavalliusmedalj i brons.

Sune var en unikt kunnig man på många områden och lämnar ett stort och djupt känt tomrum efter sig.

*Styrelsen
för Bergs hembygdsförening*

Sålda fastigheter 2015

Uppgifterna är hämtade från Lantmäteriet.

Bergs-Björka 2:23. Säljare: Peter Ericsson. Köpare: Lars Rune Bollvik.
Pris: 700 000 kronor.

Bergs-Sandvik 7:2. Säljare Manfred Eisenmenger och Vera Sieben.
Köpare: Patrik Schmitz. Pris: 774 000 kronor.

Berg 17: 7. Säljare: Marianne Petersson. Köpare: Johan Rune Christer Hällstrand. Pris: 892 000 kronor

Innehåll

Verksamhetsberättelse 2015	1
Sörskog – en gårds historia av Cecilia Zadig	6
Ny i byn av familjerna Persson, Åström, Göransson och Quick	16
<i>Artikelserie om Bergs föreningar:</i> Fin fisk i fiskevårdsområdet av Torsten Persson	27
Förskolan i Bergslund 25 år av Maria Ericsson	30
Scoutkåren viktig för unga av Jakob Thomasson	32
Lädja badplatsförening 40 år av Torsten Persson	34
Älgskötselområdet vårdar viltet av Karl Johan Krantz	37
Torp och backstugor på gps av Bengt Göransson	38
Bergs kyrka öppnas igen av Cecilia Zadig	40
Väder och natur 2015 av Erik Andersson	43
Boden som brann av Torsten Persson	48
Magnussonska stipendiet av Karl Johan Krantz	50
Hänt i Berg 2015	51
Personnotiser	58
Sålda fastigheter	60

Pris: 75 kr

ISSN 0281-912

Krönikan ges ut av Bergs hembygdsförening
Föreningens bg: 394-8247

Krönikan tillhandahålls genom:

Bengt Göransson
Lädja Trulsagård 3
360 30 Lammhult
tel: 0472-750 27,
070-5477954

Rolf Svahn
Härlöv Skräddaregård 4
342 92 Alvesta
tel: 0472-420 94

Alla årgångar av krönikan
från 1944 och framåt finns
att köpa.

De tre senaste till åsatt pris
och tidigare årgångar för
20 kr.

Hela upplagan från 1944
för 800 kr.